I чужому научайтесь,
I свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 124. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 7-го ЛИПНЯ 1964 | 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS | JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 7, 1964 No. 124. VOL. LXXI.

ВНУТРІШНІ СПРАВИ НА ПЕРШОМУ МІСЦІ В ПОЛІТИЦІ ПРЕЗИДЕНТА ДЖАНСОНА

Остен, Тексас. — Президент Джансон думає, що після підписання закону про охорону громадянських прав прийшов час на полагодження важливих внутрішніх проблем, які вимагають окремих законів. Президентові дорадники виявили 5-го липня, що Джансон вже нараджувався з групою науковців, які зорганізували окремі комісії, що складаються з осіб з академічною освітою, і які мають підготовити потрібну працю в законодатній ділянці, щоб розв'язати деякі внутрішні справи. Між ними є такі проблеми, як ріст метрополітальних районів, проблеми опіки над здоров'ям та шкільні справи, взаємини між федеральним урядом та стейтовими леґіслятурами в ділянці фінансів та пристосування урядової структури до вимог модерної науки й технології. Сподіваються, що деякі пропозиції вище згаданих комісій будуть предложені Конґресові в січні найближчого року, коли Джансон, якщо буде перевибраний на президента, виголошуватиме промову про Стан Унії. Президент гадає, що досі важко було взятися за вирішення деяких справ, бо нерозв'язана проблема расових обмежень не дозволяла на це. Тепер вже немає цієї перешкоди, і можна легко взятися за розв'язку тих внутрішніх проблем, які треба розв'язати, щоб країна могла скріплювати свою економіку та розвиватися в культурній ділянці. Треба допомогти шкільництву, головним чином академічному, яке в найближчих роках відчуватиме недостачу шкільних приміщень, бо значно зросте число академічних студентів. Треба збільшити федеральну опіку над здоров'ям, необхідно опікуватися ростом великих метрополій, в яких концентрується поважний відсоток населення цієї країни. Президент гадає, що закордонна політика находиться в такій стадії, що вимагає постійної уваги, але небезпеки більшої кризи в цій ділянці немає. Представник Білого Дому заявив, що фахівці вже довший час вивчають вгорі згадані проблеми, але ще немає потрібних плянів в окремих ділянках.

Джансон відзначив Медалею Волі 30 визначних американських громадян

Вашингтон. — Президент Джансон з приводу Дня Незалежности відзначив 3-го липня 25-ох чоловіків і 5 жінок — визначних науковців, виховників, журналістів, мистців, бизнесменів та громадських діячів Медалею Волі, що є найвищим відзначенням для цивільних осіб, яке може надавати Президент. Повідомляючи про призначення нагород, Президент сказав: „Всі вони разом зробили людський світ безпечнішим, людське тіло здоровішим, людський ум яснішим, відпочинковий час людини — приємнішим, її життєвий стандард вищим та її гідність важливішою". Президент казав, що ті відзначені особи є „творцями, а ми користаємо з їх творчости". Наймолодший віком власник Медалі Волі має 37 років, а найстарший — 86. Медалю Волі встановлено в 1945 році, щоб нагороджувати цивільних осіб за заслуги у війні; в 1952 році Конґрес поширив цю Медалю і на тих, що своєю працею причинилися до збільшення безпеки країни під час миру. В 1963 році президент Кеннеді переорганізував цю програму так, щоб Медалю Волі можна було надавати всім тим, які причиняться до збільшення якости американського життя. Між відзначеними цього року є такі особи: колишній державний секретар Дін Ачесон, фільмовий картоніст Волт Дісні, поет Т. С. Еліот, колишній голова вуглекопів Джан Луїс, поет Карл Сандерс та інші.

Число безробітних в червні становило 5.3% всіх робітних сил

Вашингтон. — Департамент Праці повідомляє, що число безробітних в червні збільшилося в порівнянні з травнем з 5.1% до 5.3%. Але фахівці від затруднення твердять, що це збільшення не є затримкою економіки та росту числа затруднених, що триває вже від п'ятьох місяців. На думку цих фахівців не можна на основі висоти числа безробітних в одному місяці робити тривкого висновку про ріст економіки. Число затруднених в червні становило 71,953,000, що було новим рекордом, але воно могло б було бути на 400,000 більше, якби темп росту був такий, як в попередніх місяцях. Число затруднених в червні збільшилося було на 850,000. Але число безробітних в тому ж місяці збільшилося аж на 1,100,000, в тому було коло 800,000 тих, що вийшли на ринок праці, залишивши школу. Але уряд сподівався, що число нелітніх на ринку праці буде на 140,000 більше. Число безробітних в червні виносило 4,700,000, на 150,000 менше, як в червні 1963-го року, а число затруднених було на 1,600,000 більше в порівнянні з червнем 1963-го року. Уряд турбується найбільше тим, що число довший час безробітних (більше, як 15 тижнів) — в червні виносило 1,007,000 осіб.

Президент підписав громадянський закон; є труднощі при його здійснюванні

Вашингтон. — 2-го липня президент Джансон підписав закон про охорону громадянських прав, який є найбільшою зміною в цій ділянці від часів так званої відбудови після громадянської війни, що була 100 років тому. Президент повідомив про ті заходи, які уряд зробить, щоб здійснювати цей закон, закликаючи всіх американців співпрацювати в тому напрямку, щоб „усунути всі сліди несправедливости в Америці". В короткій телевізійній промові до американського народу Президент сказав: „Замкнім всі джерела расової отрути!" Джансон підписав цей закон 5 годин після того, як Палата Репрезентантів більшістю 289 до 126 голосів прийняла компромісовий закон, який не дозволяє на расові обмеження в публічних приміщеннях (готелі й ресторани), школах, при прийманні на працю та в членстві в робітничих організаціях. Всі пункти цього закону є важні негайно після підписання Президентом, тільки той параграф, який відноситься до членства в робітничих спілках та до приймання на працю, — почне нас обов'язувати рік після підписання. Одночасно Президент повідомив, що він найменував колишнього флоридського гуренатора ЛеРоя Коллінса на директора нового Уряду Громадянських Відносин. Президент повідомив 3-го липня, що він найменує нюйоркського правника Артура Г. Діна, колишнього делеґата на роззброєневу конференцію, на голову Крайового Комітету при Уряді Громадських Відносин. Цей Комітет складатиметься з визначних громадян, які будуть дорадниками Коллінса при його змаганнях довести до того, щоб окремі громади в південних стейтах могли здійснювати новий громадянський закон. Департамент Справедливости є вдоволений із дотеперішнього здійснювання закону, хоч в деяких місцевостях власники ресторанів або готелів відмовляються обслуговувати негритянських гостей і приходить до насильства, яке мусить ліквідувати поліція.

Ген. Тейлор прибув до Південного В'єтнаму на становище амбасадора ЗДА

Сайґон. — Однаково колишній голова шефів об'єднаних штабів ЗДА генерал Максвелл Тейлор, призначений на наступника амбасадора Генрі Кебота Ладжа, як і Алексіс Джонсон, заступник амбасадора, прибули вже до Південного В'єтнаму на свої нові становища. Прибув туди також Джемс Кіллен, фахівець у справах закордонної допомоги для далекосхідніх країн, який став головою допомогової місії в Південному В'єтнамі. Їхній приїзд стався в тому часі, коли саме в минулому тижні комуністичні партизани знову осягнули два поважні успіхи: вони напали на велику військову валку вантажних авт і захопили багато зброї та амуніції, як теж напали і заволоділи на кілька годин одним американським вишкільним табором, знову здобувши багато новітньої зброї. В обох випадках згинуло по кількадесять вояків державного в'єтнамського війська.

● В середині червня 1964 р. в Едмонтоні, в Канаді, власник Алберт Арнолт розвалив першу українську хату в тому місті. Її збудував у 1901 році Іван Кіляр, відомий в околиці як Ясько. У 1901 році в ній була заснована перша українська читальня ім. Т. Шевченка, що служила тоді осередком для українців Едмонтону й околиці.

НОВИЙ СЕЗОН НА СОЮЗІВЦІ ПОЧАВСЯ В ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ПІД ЗНАКОМ ШЕВЧЕНКІВСЬКОГО РОКУ

Союзівка, Керґонксон. Цьогорічний вакаційний сезон на цій оселі Українського Народного Союзу, що вже має свою славу, як осередок нашого товариського й культурного життя в літніх місяцях, почався в американське Свято Незалежности в суботу, 4-го липня, і почався та продовжуватиметься під знаком Шевченківського року, проголошеного з нагоди 150-річчя народження Кобзаря України та відкриття йому з цієї нагоди і серед найбільших урочистостей пам'ятника в столиці Америки, Вашинґтоні, попередньої суботи, 27 червня. Сезон започатковано культурною імпрезою у великій і новоудекорованій залі павільйону, яка далеко не могла помістити усіх гостей, між ними й багатьох з віддалених міст. Сезон і перший концерт у ньому формально відкрив головний предсідник господаря цієї оселі, Українського Народного Союзу, п. Й. Лисогір привітавши гостей, пригадавши їм, що цей сезон починається в найбільше американське Свято Незалежности, на яке ще очікує наша батьківщина Україна, та запропонував започаткувати сезон і концерт співом американського національного гимну. Ред. А. Драган з черги згадав, що ми всі ще є під найглибшим враженням історичних урочистостей відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові в Вашинґтоні попередньої суботи, до яких великою заохотою та своєрідною генеральною пробою було поставлення та багатолюдна врочистість відкриття пам'ятника Шевченкові на Союзівці 16-го червня 1957-го року. Це тим більше заохочує, щоб цьогорічний сезон на Союзівці проходив під знаком Шевченкового року у 150-річчя народження Кобзаря України. Всі приявні відспівали Шевченковий „Заповіт". Також програма концерту була в більшості присвячена Тарасові Шевченкові. Відкрив її письменник Іван Керницький (Ікер) прочитанням фейлетону, присвяченого врочистостям у Вашинґтоні. Солістка нюйоркської опери Марта Кокольська виконала в першій частині пісні й арії до слів Шевченка: арію Оксани з опери Мейтуса „Гайдамаки", арію Галі з опери Читка „Назар Стодоля" та пісню „Якби мені черевики" Штогаренка. В другій частині солістка виконала арію з опери „Мадам Батерфлай" та пісню Марґарити з опери „Фавст". Співачку ентузіястично вітала численна публіка. З подібним ентузіязмом публіка прийняла виступи двох наших письменників-фейлетоністів, Івана Керницького, який прочитав два фейлетони, та Миколу Понеділка, що з прикметною йому експресією виголосив нарис „Біля пам'ятника у Вашинґтоні" та гумореску „Минуле й сучасне" і „Соборний борщ". Програмою проводив Ів. Керницький. На закінчення цієї першої імпрези в сезоні відспівано український національний гимн.

Марта Кокольська

Президент Джансон знову звернувся до прем'єрів Греції і Туреччини в справі Кіпру

Атени. — Грецький прем'єр Георґ Папандреу признав, що він дістав листа від президента Джансона у справі Кіпру та заперечив вістку, подану грецькими газетами наче б президент Джансон ставив був „ультимат". През. Джансон прийняв був названого грецького прем'єра 24 червня у Вашинґтоні, а перед тим, 21 і 22 червня конферував з турецьким прем'єром Ізметом Іноні, однак ті розмови не мали успіху, бо не довели до безпосередньої грецько-турецької конференції, яку поручав Джансон. До Женеви прибув спеціяльний делеґат Президента для справи Кіпру, колишній державний секретар Дін Ачесон, який урядуватиме в тамошньому палаці Об'єднаних Націй, разом із офіційним мировим посередником від Об'єднаних Націй в справі Кіпру, фінським дипломатом Сакарі Тіміоя. Грецький прем'єр, вертаючись з Вашинґтону до Атен, зупинився був у Парижі і конферував з президентом де Ґолем та дав пізнати, що він бажав би собі його посередництва. В половині цього місяця він полетить в цій самій справі до Лондону. Тим часом на Кіпрі колишній командант кіпрсько-грецького революційного підпілля ген. Георґ Ґрівас вперше публічно потвердив, що ціллю кіпрських греків є „енозіс", себто злука з Грецією. Туреччина погрожує на той випадок війною проти Кіпру і Греції.

Москва ультимативно вимагає від ЗДА зречення з пляну атомової фльоти

Женева. — Совєтський віце-міністер закордонних справ Валеріян Зорін виголосив наприкінці минулого тижня на 17-тичленній конференції роззброєння велику, 13-сторінкову промову, в якій повторив всі попередні совєтські закиди на адресу американського пляну створення різнонаціональної надводної морської фльоти, озброєної атомовими ракетами „Поляріс", назвавши той плян бажанням піти назустріч „атомовому голодові німецьких реваншистів". Зорін загрозив, що коли ЗДА не виречуться того пляну, то нема вигляду на будь-яке порозуміння з СССР щодо обмеження поширення атомової зброї на неатомові держави, а коли зречуться того пляну, то Совєти „без ніяких застережень" готові негайно переговорювати про це. Американський делеґат Вільям Фостер відповів, що Зорін повторює тільки давні суто-політичні заміти, позбавлені всяких підстав, та що гостра опозиція Москви проти пляну атомової фльоти НАТО є тільки ще одним доказом на змагання Совєтів обезсилити НАТО та перехилити балянс збройних сил у свою користь. Це був останній виступ Зоріна на Женевській конференції, бо в минулу суботу прилетів туди з Москви Сємьон Царапкін, який вже раніше проводив був совєтській делеґації, а Зорін після коротких відвідин в Римі, відлетів до Москви. Також Вільям Фостер вертається до Вашинґтону, а головою делеґації ЗДА буде надалі Клер Тімберлейк. Кільkатижневі наради Женевської конференції знову не дали найменшого позитивного висліду.

Румунія далі прямує до унезалежнення своєї економіки

Букарешт. — Комуністичний уряд Румунії, що його очолює Джорджу Деж, продовжує далі заходи для економічного унезалежнення, без огляду на пляни і наставлення СССР та інших сателітів. Економічне унезалежнення розглядають у Румунії як підставу до незалежної закордонної політики та крок вперед до лібералізації режиму. Задуману програму здійснює румунський уряд пляново і послідовно. Наріжним каменем нової румунської програми є національна версія комунізму. Звичайний робітник називає румунський комунізм — тітовським комунізмом, себто з міцним національним ухилом. Румунія входить до Комекон-у, совєтсько-сателітського торговельного бльоку. 60 відсотків усієї торгівлі вона провадить з країнами „соціялістичного табору". Західні спостерігачі вважають, що коли б СССР оголосив бльокаду Румунії, то це викликало б у тій країні великі нестачі а може й господарський хаос. Але Румунія багата на нафту, природний газ, пшеницю, кукурудзу, і тому все таки змогла б витримати бльокаду. Ніхто в Румунії покищо не сподівається санкцій збоку Совєтського Союзу, однак уряд Джорджу Дежа готується до всіх імовірних несподіванок. Намагання Румунії вийти на новий шлях в економіці, внутрішній і зовнішній політиці виникли і продовжуються в першу чергу завдяки „ідеологічній" суперечці СССР з Китаєм.

● Комуно-румунський уряд звернувся до різних американських щоденників, журналів і пресових аґенцій, щоб вони відкрили свої представництва в Букарешті. Це новий доказ, що Румунії дійсно залежить на покращанні взаємин з Америкою та на переведення щілин в її залізній заслоні.

Розпочалися пластові табори на Вовчій Тропі

Іст Четчем, Н. Й. В дні 4-го липня, тиждень пізніше, як щороку, через минулонедільне відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні, розпочалися на пластовій оселі „Вовча Тропа" в Іст Четгем пластові табори для новачок і юначок. Під дбайливою опікою командантки пл. сен. Марії Лабуньки, бунчужної ст. пл. Оксани Бачинської, членів булави і 17 сестричок розтаборилися в будинках і двох новозбудованих куренях 118 новачок з усіх побільших міст східнього побережжя ЗДА. В таборі юначок примістилися під вісімнадцяти шатрами 138 юначок, які пластують під проводом старших пластунок із куреня „Ті що греблі рвуть" із ст. пл. Христиною Волицькою, як командантною, і ст. пл. Оксаною Галькевич, як бунчужною, та ст. пл. Дорою Салабан, як керівником виховної програми. Пластова оселя „Вовча Тропа" примістила на місяць липень рекордове число таборовичок, що разом із проводом і членами „господарської бригади" перейшло вже першого дня триста осіб. В неділю, 5-го липня о. Ю. Менцінський відправив першу Службу Божу на започаткування таборів для учасниць і приявних батьків. Проводи таборів приготовляють на 18 і 19 липня „Дні Пластунки", на які запрошують батьків і приятелів пластової молоді.

„ВІКОПОМНИЙ ДЕНЬ" М. ПОНЕДІЛКА У ЗАВТРІШНЬОМУ ЧИСЛІ „СВОБОДИ"

„Свобода" у своєму черговому (завтрішньому) виданні надрукує літературні нариси Миколи Понеділка: „Вікопомний День". Це нариси, це короткі, до глибини душі зворушливі літературні образки з відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні в суботу 27-го червня ц.р.

КАСТРО СТУРБОВАНИЙ РЕВОЛЮЦІЙНИМ РУХОМ НА КУБІ

КУБИНСЬКИЙ ДИКТАТОР ЗАЯВЛЯЄ СВОЮ ГОТОВІСТЬ ПРИПИНИТИ ПІДТРИМКУ РЕВОЛЮЦІЙ У ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ, ЯКЩО ЗДА І ЇХ СОЮЗНИКИ ПОГОДЯТЬСЯ СТРИМАТИ СВОЮ ДОПОМОГУ ДЛЯ РЕВОЛЮЦІЙНОГО РУХУ НА КУБІ

Гавана. — В інтерв'ю з журналістами в неділю 5 липня, яке тривало 18 годин, Фідель Кастро заявив, що він погодився б стримати підтримку для революційних рухів в країнах Південної Америки за ціну згоди ЗДА і їх союзників на припинення матеріяльної допомоги для підривних дій проти Куби. Виступаючи з такою несподіваною офертою для полегшення напружених взаємин між Кубою і ЗДА, Кастро водночас із цим натякнув, що він погодився б теж на евентуальну міжнародну контролю евентуального договору в цій справі, хоч, на його особисту думку, така контроля не була б потрібна. В дальших своїх висловленнях на цю тему Кастро підкреслив, що вже настав час для ширших розмов на тему різних спірних справ між обома державами — Кубою і ЗДА. Провідники Куби набрали вже більше досвіду, а з другого боку також і З'єднані Держави Америки виявили — зокрема в договорі про Альянс для Проґресу — свою підтримку для потреби провести соціяльні реформи в країнах Південної Америки. Свою готовість до концесій у відношенні до ЗДА Кастро з'ясував також відпруженням взаємин між обома країнами, зокрема, зменшенням кількости американських „провокацій". Торкаючись внутрішніх справ, кубинський диктатор обіцяв перехід його уряду на конституційну базу, з тим, одначе, що станеться це не скорше, як 1 січня 1969 року, до якого то часу мала б бути вироблена й прийнята нова кубинська „соціялістична" конституція. Висловлюючи таку обіцянку, Кастро водночас із цим попередив, що єдиною і керівною партією на Кубі залишиться теперішня Об'єднана Партія Кубинської Соціяльної Революції. Відбувалося це інтерв'ю Фіделя Кастра під час зааранжованої ним поїздки по показових фармах і пляжах в околицях Гавани. Говорячи про підтримку революційних рухів в Південній Америці, Кастро не заперечував уділювання кубинської матеріяльної допомоги для тих рухів.

Амбасадор ЗДА у Москві виступав 4 липня на телевізії

Москва. — Американський амбасадор у Москві Фой Колер виголосив в Дні Незалежности 11-хвилинну промову до кругло 40 мільйонів глядачів совєтської телевізійної сіті. Він згадав коротко про основне значення Свята Незалежности, як свята волі, та згадав при тому, що в той сам день президент Джансон підписав закон про громадянські права, дебати над яким велися — за американською традицією — одверто і без ніяких для нікого обмежень. Американський амбасадор висловив переконання, що розбіжності між ЗДА і СССР можна буде вирівняти без загрози збоку війни. В тому самому дні і в тому самому дусі промовляв у Філядельфії в Домі Незалежности державний секретар Дін Раск, який проте заповів, що ЗДА надалі будуть активно поборювати всякі спроби насильно позбавити волі будь-котрі незалежні країни, при чому він конкретно вказав на Південну Корею і Ляос, назвавши тамошню комуністичну аґресію „ґанґстерськими війнами".

В Африці постала нова, вже 37-а незалежна держава — Маляві

Блентайр, Маляві. — В неділю 5 липня проголошено тут урочисто незалежність донедавної британської колонії Ніясаленду, що від тепер існуватиме, як окрема держава, під новою назвою Маляві. Цього дня закінчилося 73-літнє британське панування в цій країні, положеній між Мозамбіком, Північною Родезією і Танґаньїкою та Занзібаром. Нова держава нараховує приблизно 3,900,000 населення, усе чорного, за винятком яких 8,000 білих. В урочистостях проголошення незалежности взяли участь багатотисячні маси населення, як також представники 60-и різних країн і Ватикану. Королеву Великої Британії Єлисавету II репрезентував її чоловік, принц Філіпп, князь Единбурґу, і ЗДА — Дж. Меннен Вільямс, державний підсекретар для африканських справ. Першим президентом Маляві став д-р Г. Камузу Банда — лікар, що закінчив свою освіту у ЗДА.

В АМЕРИЦІ

● 2-го липня Палата Репрезентантів закінчила працю, бо республіканські члени цієї Палати бажають взяти участь в Крайовій Номінаційній Конвенції, яка зачинається 13-го липня в Сан Франціско. Сенат перерве працю аж в четвер 9-го липня, бо має ще важливі справи вирішити. Праця обидвох Палат почнеться аж 20-го липня і триватиме до 22-го серпня, бо 24-го серпня почнеться Демократична Номінаційна Конвенція в Атлантик Ситі, Н. Дж. Правдоподібно після конвенцій не буде вже праці в Конґресі.

● Дослідна електронічна лябораторія Колюмбійського університету випродукувала таку гарячу й ясну полумінь, як сонце. Цього винаходу можна буде вживати в промислах до розв'язки технологічних проблем. Найгарячіша температура сонця виносить 10,000 ступнів Фаренгайта. Ясність цього полум'я є тричі більша від найяснішого досі предмету на Землі.

● Голова Крайового Виховного Товариства в ЗДА Роберт Г. Васт заявив, що вже найвищий час забути давніше упередження та боятися федеральної допомоги шкільництву. На думку цього виховника федеральна допомога допомогла мільйонам молодих американців здобути належну освіту. Федеральна допомога і в майбутньому повинна продовжуватися для добра цієї країни.

● Федеральне Бюро Погоди передбачає, що в першій половині липня в східньо-північній частині ЗДА має бути температура гарячіша від нормальної, і що буде менше дощу, як звичайно буває в цьому часі. Пересічна температура в Ню Йорку в липні буває 76.8; Шикаґо — 72.7; Денвері, Колорадо — 70.5; в Сан Франціско — 62.7 і на Алясці в Анкореджі — 57.1

У СВІТІ

● Британські і французькі уряди погодились, щоб цього літа почати переводити однорічні геологічні досліди дна Каналу ля Манш, під яким має бути переведений тунель. В лютому цього року, в 162 роки після того, як уперше один французький інженер запропонував Наполеонові збудувати тунель під Каналом, Британія і Франція підписали умову щодо збудування тунелю. 31 інженерські компанії, включно з американськими, британськими, французькими, німецькими і данськими, зголосили оферти.

● Так званий Федеральний парлямент Німецької Федеративної Республіки, який складається з усіх членів західньо-німецького „Бундестаґу" і такого самого числа представників в західньо-німецьких країн, переобрав на своєму засіданні в середу 1 липня ц.р. у Західньому Берліні президента Гайнріха Любке знову на президента на дальших 5 років. Совєти назвали скликання того засідання саме до Західнього Берліну „провокацією".

● Утримання міжнародного війська Об'єднаних Націй в Конґо впродовж чотирьох років коштувало 381,505,000 дол., а разом з цивільною допомоговою місією 433, 050,015 дол. За той час згинуло 126 вояків того міжнародного війська в боях, 75 внаслідок нещасливих випадків і 3 померли природною смертю.

● Норвезька преса твердить, що подорож Хрущова по трьох скандинавських країнах — Данії, Швеції і Норвеґії — скріпила а не послабила переконання данців і норвежців, що вони повинні далі належати до Атлантійського Союзу (НАТО). Хрущов переконував державних мужів Данії і Норвеґії, що „для добра миру" в обширі Балтійського моря ті країни повинні виступити з НАТО. „Берґенс Тіденде" звернула увагу, що погрози Хрущова на адресу Заходу з приводу Берліну і Куби осягнули якраз протилежний ефект, як його бажав собі Хрущов: всі зрозуміли потребу колективного пакту безпеки проти загрози збоку Совєтського Союзу.

● Вальдек Роше, новий голова французької комуністичної партії, вперше приїхав до Москви для безпосередніх розмов з усіма большевицькими головачами на тему теперішніх відносин в міжнародному комуністичному світі.

● В індійській провінції Кераля, одинокій, де комуністи мали колись в своїх руках місцеву адміністрацію, виграли в громадських виборах комуністи, прихильники червоного Китаю, та на цілій лінії програли комуністи, прихильники Москви.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Над берегом війни

Совєтська преса пригадала комуно-китайському Мао Тсе-тунґові, як то кілька років тому, він ніби нахвалявся, що є „учнем" колишнього американського державного секретаря Джана Ф. Доллеса, автора теорії, згідно з якою в закордонній політиці треба іноколи свідомо доводити ситуацію „над берег війни". Мао Тсе-тунґ ніби засвоїв собі цю тактику і сподобав собі таку емоційно - ризиковну гру, що її він сам порівнює із „тяганням тигра за вуса". Невідомо, чи ця совєтська пригадка правдива, чи вона є видуманою в ході щораз безцеремоннішої московсько - китайської полеміки. Але правдою є, що комуністичний Китай, підтримуючи залежний від нього Північний В'єтнам, довів ситуацію на Півдні Азії над берег війни.

Виявляється, що у двох перших днях цього місяця, на великій нараді в Гонолюлю, де були приявними найвищі американські військові і цивільні чинники, після детальної перевірки ситуації, створеної агресивними комуністичними діями в Південному В'єтнамі і в Ляосі, рішено рішуче тим діям протиставитись, хоч би це мало привести до війни проти комуністичного Китаю. В останніх днях потверджено це з різних авторитетних американських джерел. Зокрема, заявив про це з усіма точками над „і" на спеціяльній пресовій конференції головний командант збройних сил на Тихому океані, адмірал Гаррі Фелт, і коментатори вважають, що ту заяву перед тим напевно апробували Державний Департамент і Пентаґон. Численні газетні вістки про воєнні приготування Америки — це, мабуть, не так недискреції американської преси, ласої на всякі сенсації, як радше свідоме перестерігання Пейпінґу, щоб він у „тяганні тигра за вуса" не заходив занадто далеко.

Історики післявоєнних часів неоднократно стверджували, що ані перша, ані друга світова війна не вибухли б, якби Німеччина напевно знала, що Америка поспішить Західній Европі з допомогою всією своєю збройною силою. Різні американські державні мужі перестерігали „проти війни внаслідок непорозуміння", себто — фальшивої оцінки агресором дійсної ситуації. Успіхи большевицького імперіялістичного походу вглиб Европи під кінець останньої війни і зараз після її закінчення стали можливими тільки тому, що, поперше, ЗДА здемобілізувались і — подруге — не поставили були справи руба: що збройно боронитимуть західньоевропейських країн. Щойно після створення Атлантійського Союзу в Москві усвідомили собі, що продовжувати той агресивний похід в сторону Атлантику — це значить спричинити війну. І тому Хрущов припинив свої провокації у Західньому Берліні, і тому він завернув у справі Куби, переконавшись, що Америка дійсно готова воювати. Комуністи вірили, що в своєму наступі на Корею не зустрінуть спротиву. Але це „непорозуміння" коштувало обом сторонам багато крови. Америка не хоче, щоб таке непорозуміння повторилось в Південній Азії.

Рішення боронити тамошню волю, не піддавшись комуністичним провокаціям і шантажам, знайде підтримку збоку всього американського народу. Звичайно, тамошня війна не була б ані милою, ані популярною. Але була б необхідною. Це добрий знак, що появились вже коментарі, що Америка не повинна засліплюватися гаслом миру, а повинна використати нагоду, щоб знищити той розсадник лиха, яким є — Пейпінґ.

„Совбури"

„Совбур" означає за народною сучасною термінологією в Україні — совєтський буржуа, себто верхівка, складена з партапаратчиків, технократів і вищого чиновництва. До „совбурів" належать державні службовці, починаючи від так зв. уряду в Києві й кінчаючи директорами великих фабрик, заводів, керівниками радгоспів. Ні звичайний робітник, ні селянин, ані вчитель чи навіть лікар на Україні не належать до „совбурів"; навіть далеко не всі члени компартії. Щоб належати до тієї касти експлуататорів трудящих, треба, перш за все, мати партквиток, добре заробляти, при потребі перемінити прізвище з, припустім, Шевченка, на Шевченкова, посилати дітей до російської школи. Каста вислужників несе велику відповідальність перед Кремлем, підганяє і підштовхує працюючих людей, без кінця-краю „активізує" трудящих, щоб випомпувати якможна більше для держави, а отже — і для себе.

Совєтська буржуазія, до якої належить і сам Хрущов, — це виразний доказ виродження ідеалів революції 1917 р., коли — нехай і демагогічно — лунали ленінські кличі про рівність і братерство усіх трудящих. Власне авто, в додаток до службового, власний дім чи дача, в додаток до державної, заробітна платня поза 400-500 карб. на місяць тоді, коли робітник заледве натягне на 50-60 крб. за виснажливу працю . . . — такі головні ознаки „совбура". Для нього будують на Криму і в Карпатах санаторії і курорти, для його розваги привозять туди ансамблі „пєсні і пляскі", йому дозволено виїздити за кордон в ролі туриста, одночасно й пропаґандиста. „Совбур" в Україні знає навіть українську мову на всякий випадок, бо все його єство скероване на те, щоб за всяку ціну утриматись при владі. Йому байдуже, що окупант топче його ж народ — він слуга Москви з ментальністю випробуваного раба.

Але „совбура" фактично мало цікавлять червоні ідеї, „поріг комунізму" й інші ласощі та приманки для закордонних наївняків. Його цікавить щасливе і сите життя. Він нарікає через київську пресу, що у Вінниці немає й досі ґаражу, де йому помили б авто. Нарікає, як читаємо в „Радянській Україні" з 4 червня, що на Одещині, де великі віддалі й багато курортів — „не возять пасажирів до аеропортів Рені та Кілії. Як хочеш, так і добирайся!" Або там же: „Через поганий зв'язок Симферопільського агенства аерофльоту з своїми філіями, в санаторіях Південного берега Криму виникає багато непорозумінь, плутанини. Курортники залишаються на землі, а літаки здіймаються в повітря" . . . Щодня з Харкова до Москви відлітає пасажирський літак на 100 осіб. Квиток в один бік коштує 14 крб. і тому в літаку „часто бувало лиш три десятки пасажирів". Хто з-поміж звичайних трудящих може дозволити собі літати літаком в СССР? Але „совбур" і тут голосно змагається за збільшення пільг для себе, запитуючи в київській пресі, чому не знижать ціни до 10 крб. Діти „совбура" — це неодмінні кандидати до високих шкіл та університетів. Вони повинні мати високу освіту, щоб згодом замінити батька і продовжити рід буржуазної касти в СССР. Більшість із них вчаться, а частина поповнює лави кримінальних злочинців, п'яниць і неробів, що живуть за кошт батьків, а точніше — за кошт отих колгоспниць, які гнуть на полі спину від сходу до заходу сонця. Різні закордонні представники так зв. „уряду" УССР — це лише „совбури". Репрезентуючи офіційно за кордоном Україну, вони лише її дискредитують.

А. Заплітний

АМЕРИКАНСЬКА ДЕМОКРАТИЧНА АКЦІЯ

(1)

Про Американську Демократичну Акцію (скорочено — АДА) мало знає американське громадянство. Донедавна вона жила наче в тіні і ніде не виступала відкрито. Її члени досі не признавалися та не покликувалися на її програму. Коли до ширшого загалу й доходили які-будь вістки про цю ґрупу — то це було в Конґресі ЗДА, в зв'язку з критикою правих організацій. Тоді республіканська опозиція вимагала, щоб зробити порядок з лівими екстремістами, які заховалися під милозвучну фірму Американської Демократичної Акції — АДА, будучи рівночасно членами Демократичної партії. Республіканські посли і сенатори твердили, що хоч ця група числом не велика, нараховує найбільше 50.000 членів і симпатиків, вона стала в останніх чотирьох роках великою, а може навіть найбільшою політичною силою, бо їй вдалося добути велику кількість кабінетних постів, заступників і помічників державних секретарів, директорів різних державних комісій. Взагалі, всякий доплив до державного апарату, який йшов з номінації, походив переважно з цього середовища. Опозиція підносила, що якраз ліві екстремісти з АДА є великою загрозою для ЗДА, бо вони свою деструктивну діяльність розвивають в державному апараті і користуються всіма матеріяльними та правними засобами, які дає влада; тоді, як праві екстремісти стоять далеко від всяких урядів і на діяльність державних інституцій не мають жадного впливу.

Багато світла на цю організацію кинули резолюції які прийнято на Конвенції АДА у Вашинґтоні дня 15-16-17 травня ц. р. Преса одначе чомусь не подавала будь-яких вісток про цю конвенцію, про хід нарад та про дебати, які там відбувалися. Так само крім її учасників ніхто не знає ні попереднього, ні нововибраного складу її керівних органів.

Якщо йде про схвалені резолюції, то їх було дуже багато, особливо відносно внутрішньої політики. Навіть коротке зіставлення і вичислення забрало б багато часу та місця. Зрештою їх полагоджено на базі ліберального шабльону, який не вніс нічого нового ні замітнішого в ці справи.

Закордонну політику з'ясовано у вступі та в постановах щодо країн Латинської Америки, Азії, Японії, Кореї, Індії, Европи, допомоги закордонові та міжнародної торгівлі. Відразу впадає в очі, що ні для СССР, Червоного Китаю, Куби та ні для однієї сателітної країни не відведено окремого місця та не встановлено, якою має бути закордонна політика ЗДА супроти них. Взагалі в цьому великому еляобораті ані разу не згадано ні СССР чи хоча б Росії, Червоного Китаю і їхніх сателітів за залізною та бамбусовою заслоною, так наче б їх не було на нашій плянеті, або автори резолюцій не мали нічого про них сказати своїм членам. У вступі є тільки згадка про комуністичні держави — загально, без називання їх по імені. Тому, що цей вступ більше кидає світла на це середовище, чим будь-які довші огляди, наведемо його в цілості. Там сказано: „Справа світового миру вимагає готовости вести переговори з іншими державали без огляду на ідеології. Загальна війна була б катастрофальною в атомовій добі. На ЗДА лежить обов'язок представити конкретні і реалістичні пропозиції, які б скріпляли демократичні вольності та клали основи під тривалий мир. Найважливішим нашим завданням є підтримувати чартер Об'єднаних Націй. Визов зроблений тепер Америці має більше політичний і господарський чим військовий характер. При наявності військового безвихіддя між Сходом і Заходом, при розколенні совєтсько - китайського бльоку, при постанні більшої кількости нових політичних центрів, витворилася цілком нова ситуація з новими визовами та можливостями. Наша політика супроти комуністичних держав повинна керуватися засадами оборони без провокації і примирливости, без жертвування основних принципів та інтересів. Нашим першим завданням довести до контролі збросння а далі, до цілковитого роззброєння. Тому, що комуністичні держави виказують відмінну поведінку і цілі, американська політика повинна бути прагматична і гнучка. Вона повинна вітати і відвзаємнювати кожний крок, який веде до нормалізації їхнього ставлення до некомуністичних народів. Великим завданням 20-го століття є допомога недорозвиненим народам в осягненні відповідної життєвої стопи і справжньої людської гідности; тому ми вітаємо мирне суперництво з комуністичними державами в поборюванні нужди. Нашою останньою ціллю є створення однієї світової спільноти, базованої на праві, в якій усі народи будуть мати можливість причинятися до загального поступу людської цивілізації". Резолюція в справі допомоги закордонові і міжнародної торгівлі передбачає, що „в 1970 році недорозвинені країни та інші держави будуть мати платничі труднощі на 20 більйонів, які вони повинні одержати від ЗДА скоро та на довгий реченець, з тим, що ця допомога кожного року має рости, а не меншати". Дату 1970 року встановлено мабуть тому, щоб відразу не викликати великого обурення та протесту громадянства, але Хрущов зрозумів далеко краще інтенції цієї резолюції, коли недавно заявив, що він сподівається зараз від Заходу допомоги у формі 15-літнього кредиту на покриття 40 відс. коштів для скріплення совєтської економіки.

(Продовження буде)

ПАМ'ЯТКИ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ

„І могили мої милі москаль розриває", — писав Тарас Шевченко в „Розритій могилі". Писав у 1843 році . . . А в 1930-40 роках той окупант розрив навіть церкву Різдва Христового в Києві, де спочивало тіло Кобзаря, в дорозі до Канева. Минуло вже 150 років від часу народження Тараса Шевченка. Окупант змінював окупанта, і кожний старанно розривав могили чи, іншими словами, нищив історичні пам'ятки українського народу, щоб легше керувати й „законніше" грабувати Україну. Ворог дійшов до такого витончення, що в Москві відкрив пам'ятник Шевченкові, аби легше було й далі в Україні, Білорусі, Грузії, Казахстані й інших республіках нищити культури, рідні мови підкорених народів. У цьому гунському поході Москви проти національностей немалу ролю приділено знищенню історичних пам'яток народів, бо чим менше документів історії зберігається, тим легше порівнювати Україну до Тексасу . . .

На те й ворог, щоб нищив. На те й українська громадськість на Рідних Землях, щоб протиставитись тискові, організовуючи на власні кошти і з власної ініціятиви музеї краєзнавства, історичні куточки, заповідники.

А як у нас, за океаном?

Щоб зберігати документи для історії, ми створили чимало Музеїв. Але деякі з них перебувають у фінансовій нужді, тримаються на фонди кількох трудників - меценатів, які навіть свого прізвища не бажають подавати до преси. Жертвенна українська громада у ЗДА чи Канаді фінансово підтримує наші наукові установи, при яких є архівні відділи. Українській спільноті за океаном доводиться фінансувати багато різних починів, і фінансове напруження завжди того самого гурту патріотів дійсно велике. Але воно було б значно лагідніше, коли б не на кількох десятках тисяч людей у всьому вільному світі спочивав увесь фінансовий тягар, а справді на сотнях тисяч українців за кордоном.

Тоді напевно не сталося б болючого випадку, який мав місце у червні 1964 р. в Едмонтоні, в Канаді. Там англієць - власник розвалив першу українську хату в Едмонтоні, збудовану 1901 року українським поселенцем Іваном Кіллярoм, відомим між людьми як „Ясько". Чужий власник байдуже виривав солому із стріхи, валив стіни . . . Якщо й знав, то яке йому діло, що для українців — це історична хата. А вона історична не лише через давність: у хаті Яська ще в 1901 р. засновано першу українську читальню імени Тараса Шевченка! Та хата була впродовж багатьох років центром українського життя в Едмонтоні й усій окрузі. І саме в 150-річчя народження Кобзаря — ми мовчки пройшли повз болючий факт знищення важливої української пам'ятки в Канаді.

А що з могилою о. Агапія Гончаренка? Він — перший український політичний еміґрант у ЗДА, проповідник Шевченкового християнсько-революційного слова, борець проти російської тиранії. У 1965 р. мине сторіччя від часу прибуття о. Агапія Гончаренка на цей беріг. Тепер до його могили не можна навіть підступити, бо того не бажає якийсь господар; на могилі давно немає хреста. Створений з метою збереження могили Великого Еміґранта-українця Комітет не може розвинути відповідної діяльности через нестачу фондів. Ми всі обурились, що в „Українській Радянській Енциклопедії" не знайшлося місця для пропаґатора ідей Т. Шевченка, — але його могила западається в землю таки на наших очах . . .

Це лише два приклади. Подамо й третій — позитивний: Відділ КУК у Давфині, в Канаді, створив Комітет для збереження місцевих українських історичних пам'яток. Вирішено, між ін., поставити пам'ятник на тому місці, де 12 квітня 1897 р. був встановлений першим українським священиком у Канаді, о. Нестором Дмитровим, Хрест Свободи. Ця ініціятива варта найбільшої підтримки. На жаль, сам первісний Хрест Свободи, коло якого молилися за долю України наші найперші піонери - поселенці в Канаді, пропав. Та коли не зберегли тієї святощі, нехай хоч пам'ятник відзначить історичне місце.

Фотографувати, фільмувати, малювати, описувати, записувати на магнетофонну стрічку і т. п. треба все, що важливе для історії українського життя за океаном і нашої боротьби за свободу далекої Батьківщини.

На Україні й далі „ . . . могили мої милі москаль розриває". На волі пильнуймо українських історичних пам'яток, бо це частина історії українського народу.

Л. П.

Західня Німеччина відкинула плян Франції щодо єдности Европи

Бонн. — В п'ятницю й суботу минулого тижня перебували з відвідинами у столиці Західньої Німеччини французький президент Шарль де Ґоль і вісім французьких міністрів, включно з прем'єром Джоржом Помпіду. За твердженням газет, західньо - німецький уряд канцлера Людвіґа Ергарда відкинув плян де Ґоля, щоб політичну, економічну і військову єдність Західньої Европи будувати в межах шістьох континентальних країн, які становлять Европейську Економічну Спільноту. Той плян критикували вже раніше Італія, Голляндія і Бельгія, лякаючись, що в такому випадку прийде до французько - німецької гегемонії в Европі та наполягаючи на прийняття до з'єднаної Европи також Британії. У дводенних французько - німецьких нарадах осягнено компроміс, що нові пропозиції щодо політично з'єднаної Европи мають виготовити німці. Прийшло теж до порозуміння щодо закупна більшої скількости французької зброї Західньою Німеччиною та затіснення культурних взаємин.

Закордонна політика і вибори

Тільки в критичних ситуаціях або у розпалі війни американський нарід відмовляється від своїх прав дебатувати про закордонну політику під час виборчої кампанії. Національні конвенції двох найбільших партій відбудуться вже скоро, а в боротьбі за підтримку виборців і партійних делеґатів республіканці, добиваючись номінацій вже підняли атаку на закордонну політику Демократичної Адміністрації під керівництвом президента Линдона Джансона.

Колишній віце - президент Ніксон і сенатор Ґолдвотер, так само, як і губернатор Рокефеллер критикують теперішню закордонну політику Америки на Далекому Сході та в Латинській Америці. Вони кажуть, що на їх думку Демократична Адміністрація не робить усього, що треба було б зробити в В'єтнамі, що її політика щодо Куби не така сувора, якою вона повинна бути і т. д.

Зі свого боку Беррі Ґолдвотер ставить під сумнів ефективність нашої програми будівництва ракет й обвинувачує секретаря оборони Роберта МекНамару, що він забагато надій покладає на недосить випробувані ракети, а не на керовані людьми бомбовози. На це обвинувачення Адміністрація подає числа, які на їх думку, доводять вищість атомової сили З'єднаних Держав перед Совєтським Союзом.

Як це часто буває у рік виборів, цей обмін закидами та відповідями на них, часто збивають зпантелику, а часто непокоять закордонних спостерігачів. Вони можуть не пам'ятати, що подібні гарячі дебати і взаємні обвинувачення мали місце поміж Адміністрацією Айзенгавера та демократичним кандидатом у президенти Джаном Ф. Кеннеді у 1960 році.

Тоді сенатор Кеннеді також говорив про серйозну небезпеку з ракетами в нашій обороні та про значний упадок престижу З'єднаних Держав за кордоном. Але не зважаючи на серйозність усіх цих дебатів і обвинувачень тоді чи тепер, американський нарід знає з досвіду, що яка б боротьба не провадилась у виборчий рік на мітинґах, у пресі, через радіо чи телевізію, на другий день після виборів вся країна об'єднається навколо новообраного президента. Це і є есенція та основне значення національних дебат. Яка б не була завзята боротьба і які б не були гарячі дебати, нарід у своєму таємному голосуванні скаже своє останнє слово.

Президент Джансон цілком усвідомлював проблеми роз'яснення закордонним кореспондентам значення американських передвиборчих баталій, коли він промовляв перед редакторами газет у Ню Йорку. І він попередив своїх друзів і ворогів за кордоном: „Цього року", сказав він, „хай ані наші друзі, ані наші вороги за кордоном не подумають помилково, що в нас існують якісь конфлікти або незгоди щодо наших основних принципів, що в нас росте політичний розклад".

Але Президент також перестерігає своїх громадян не розпалювати непотрібно політичних дебат і боротьби. „Ми всі повинні пам'ятати, що світ дивиться на нас, що напади на старі принципи вимагають відповідальної репрезентації чових; що охорона нашої безпеки й добробуту мусить примусити партійщину поступитися з дороги перед національними потребами".

(Амер. Рада)

Євген Ю. Пеленський

ЧАР ШЕВЧЕНКА

(III)

Мало того: чимало старшин допомагає Шевченкові ламати царське розпорядження ще й таким робом, що, напр., позують йому до образів як поручник М. Бажанов, або стають просто за секретарів поета, переписуючи йому його повісті, як от хорунжий Григорій Нагаєв. Оренбурзький губернатор Є. Барановський особисто приймає від Шевченка як дарунок його автопортрет, який запопадливо зберегає до 86-го року свого життя, щоб потім передати товариству, заснованому в пам'ять Т. Шевченка.

На донос Ісаєва 1850 р. розпочато проти Шевченка нове слідство, що припинило не одну з цих полегш. Коли справа стала голосною, корпусний командир ген. Обручев, що саме тоді старався за підстаршинський ступінь для Шевченка, щоб таким робом допомогти йому в його положенні, і приймав його часто у себе вдома, налякавшись відповідальности за все те і за дозвіл Шевченкові взяти участь в Аральській експедиції, старався скинути всю відповідальність на своїх підвладних, що мужньо взяли її на себе. За кару відправляють Шевченка 12 травня назад до Орської фортеці а 8 жовтня засилають до Новопетровської фортеці.

І тут, де життя було само собою вже нестерпно важке, всі старшини стараються його Шевченкові улегшити, не дивлячись на нещодавню його справу. Командант фортеці, замість заборонити Шевченкові писати, дозволяє всю кореспонденцію поета слати на своє ім'я і сам висилає його листи. Всі інші старшини приймають Шевченка як товариша, капітан Мостовський запрошує його жити до себе, багато старшин дружить з ним (поручник М. Бажанов і інші), поет перебуває здебільшого в офіцерському флігелі, а з приїздом нового командира Ускова стає в його домі щоденним гостем.

У листах з Новопетровської фортеці і в „щоденних записках" підкреслює це не раз і сам Шевченко, хоч до загалу старшин не ставиться він надто прихильно, дармащо за дуже малими хіба виїмками всі вони відносилися до нього з великою повагою. „Шум, крик, балалайка вигнали мене з казарми, — пише Шевченко 26 лютого 1848 р. до кн. Рєпніної, — я пішов на кватиру офіцера (мене, спасибі їм, все приймають як товариша)".

Пригадаймо, що в тому часі, в умовах військового життя, не було це просте для царського старшини, бо товаришувати з солдатом старшинам було суворо заборонено. Що ж тоді й казати про товаришування з солдатом, якого заслали, над яким тяжів власноручно підписаний присуд самого царя Миколи і який прийшов до Новопетровської фортеці по Оренбурзькому процесі. Сам Шевченко згадує в „Щоденнику" про воєнні карні закони, „де сказано, що офіцер, який дозволив собі фамільярне відношення до нижчого чину, передається воєнному судові" (запис 28 червня 1857). І такі випадки були, і то навіть у самому Оренбурзькому Корпусі, як, напр., справа хорунжих Гураєва і Невельського з 1852 р. й інші. Та й самі наставники Шевченка в Оренбурзі потерпіли за товаришування з ним чимало.

Коли ж ці всі старшини, не то товаришували з „рядовим" Шевченком, але й допомагали йому і писати і рисувати, ламаючи тим виразний царський наказ, то тут мусіло діяти щось більше за звичайне співчуття до незавидної долі поета. Діяв непереможний чар Шевченкової особистости. Діяв, можна сказати, з першого вже погляду.

Навіть така осоружна подія, що її представив поет у „Щоденнику" під днем 21 червня 1857 р., не ставить цих відносин в іншому світлі, а власне підтверджує їх. Поета стрінув п'яний інженерний старшина Кампійоні, що, побачивши його, „задумав виявити мені невелику услугу, покровительство, познайомивши мене з новоприбулими офіцерами". Воно лише підтверджує, що старшини вважали Шевченка за рівного собі. Що п'яний старшина почув себе ображеним, коли Шевченко покинув розпиячене товариство — можна зрозуміти, як і те, що цей старшина поп'яному віддав поета на „гавптвахту" за „особисто нанесену зневагу офіцерові". Це ж був лише простий собі старшина, ще й п'яний.

Іншим прикладом може бути хоч би сам командант Новопетровської фортеці, Іраклій Усков. Шевченкові біографи подають, що взаємини між ними були зразу недовірливі. Шевченко начебто „тямив дистанцію між командантом та „рядовим", до того ще й з політичним минулим", а Усков, що раніш був адютантом оренбурзького генерал-губернатора, графа В. Петровського, „стерігся виявити надто свою прихильність до засланця. Видимо, недавня оренбурзька історія була ще свіжа в пам'яті" (С. Єфремов). Тим часом уже саме зіставлення фактів доводить, що Усков попав таки зразу під вплив поета. Він прибув до Новопетровської фортеці в квітні 1853 р., а вже в травні цього року писав Шевченко Козачковському: „Недавно прибулий до нас командант привіз зі собою жінку і одне дитя на третьому году. Я полюбив це прекрасне дитя, а воно, бідне, так прив'язалось до мене, що, бувало, і в сні звало до себе лисого дядю. (Я тепер совершенно лисий і сивий). І що ж? Воно, біднеє, захворіло, довго томилося і умерло. Мені жаль на його ранню могилу, і плачу я — чужий йому..." Представлені в цьому листі події вимагали довшого проміжку часу („довго томилося", „іноді приношу") — найменше ж місяця, отже можна сміливо говорити про дружбу Ускова з Шевченком з першого ж таки дня. Шевченко дійсно заходив щоденно до хати команданта. Приязнь Ускової була навіть чимось більше, як приязнь, принаймні з її боку, бо не лише сім літ доглядала вона поета і піклувалася ним, допомагаючи чим могла, але ще й сорок літ опісля — на старості літ — в листі до Кониського писала з великою теплотою про поета.

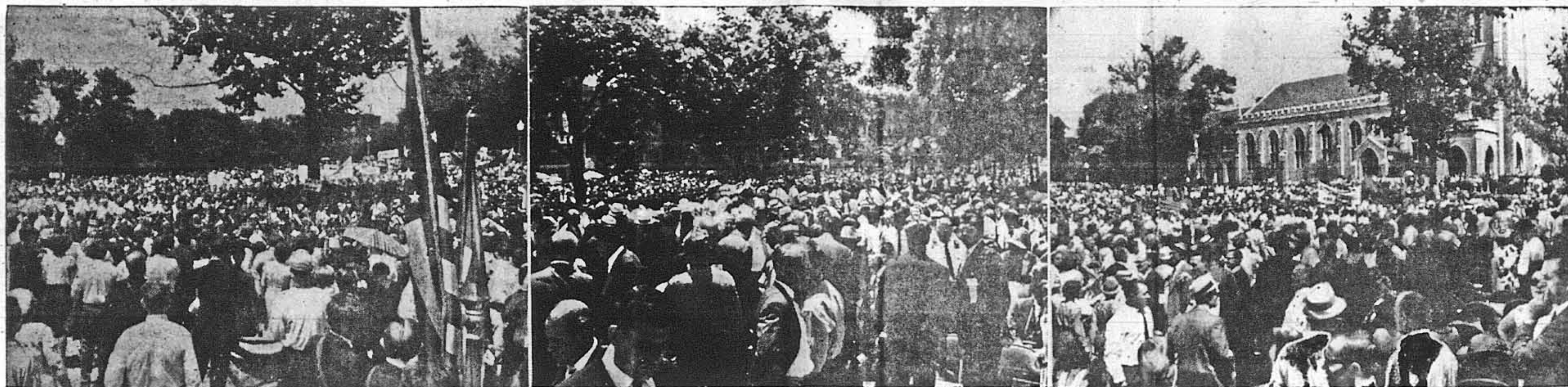
І того не можна лише пояснити клопотанням оренбурзьких земляків перед Усковим за Шевченка, як це робить Єфремов, ані впливом українських поезій на цих усіх чужинців, що найімовірніше „Кобзаря" і не бачили, а безпосереднім впливом, чаром поета, що був для всіх старшин і зокрема для цього царського служителя сильніший навіть за наказ царя.

Інший зворушливий приклад непереможного впливу, що його мав Шевченко на своє оточення, маємо в особі Андрія Обеременка. Його „не солдатську фігуру" замітив Шевченко скоро по приїзді до Новопетрівської фортеці. — Це був земляк зі Звенигородського повіту. „Я сам бачу, — казав він, що ми свої, та не знаю, як до вас приступити, бо ви все то з офіцерами, то з ляхами тощо". Шевченко полюбив земляка. „Незалежно від його простого, благородного характеру, я полюбив його за те, що він упродовж двадцятилітнього солдатського противного, відразливого життя не понівечив і не понизив свого національного і чоловічого достоїнства. Він остався вірним під кожним оглядом своїй прекрасній національності". „Якщо бли мали світлі мінути в моєму темному довголітньому заточенні, — пише далі Шевченко в „Щоденнику", — та за ці солодкі мінути я зобов'язаний моєму простому, благородному другові Андрієві Обеременкові". (Запис 6 серпня 1857). Сім довгих літ піклувався Обеременко поетом — наче рідна мати, бо Шевченко на все життя зостався у щоденному житті великою дитиною — мало практичний і зданий на опіку інших.

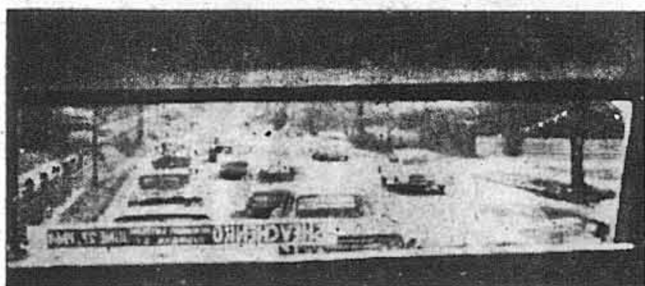
У поклоні Кобзареві України в столиці Америки

Сцени з відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні в суботу, 27-го червня 1964-го року

Світлив: J. P. Starostiak, 1881 Linden Street, Brooklyn 27, N.Y.

СТО ТИСЯЧ НАРОДУ ПРИЇХАЛО ДО АМЕРИКАНСЬКОЇ СТОЛИЦІ В ЦЮ ПАМ'ЯТНУ СУБОТУ, 27-го ЧЕРВНЯ 1964 РОКУ, ЩОБ ВІДДАТИ ПОКЛІН НАЙБІЛЬШОМУ СИНОВІ УКРАЇНИ ТА ВСЕЛЮДСЬКОМУ СПІВЦЕВІ ВОЛІ, — ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ.

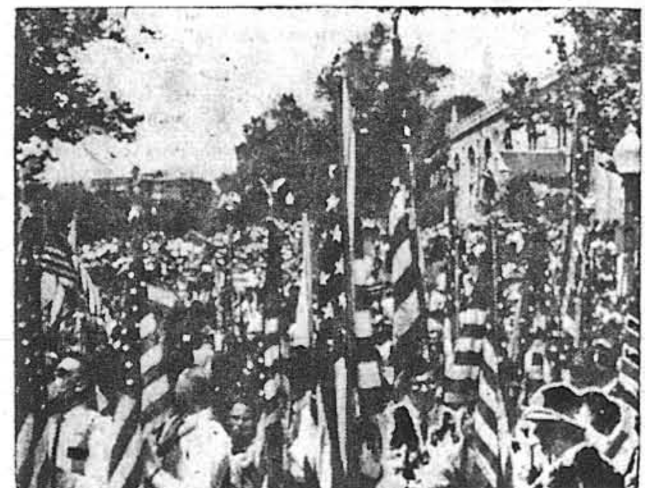
1
Усе було під знаком відкриття пам'ятника Шевченкові: автомобілі з відповідними наліпками, як зближались до столиці...

2
...та „живі дороговкази" — юнаки із синьо-жовтими опасками на рукавах та з відповідними відзнаками, що давали подорожним потрібні інформації вже на шляхах, що вели до столиці.

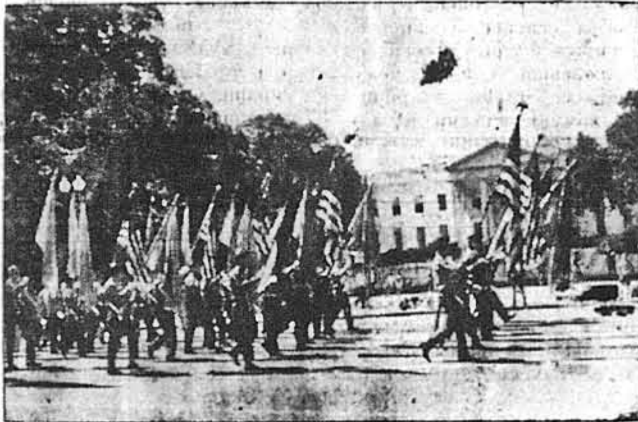
3
Перед збіркою на площі біля монументу Вашинґтона заздалегідь були уставлені таблиці з написами назв стейтів, біля яких мали формуватися до походу групи громадян з тих стейтів.

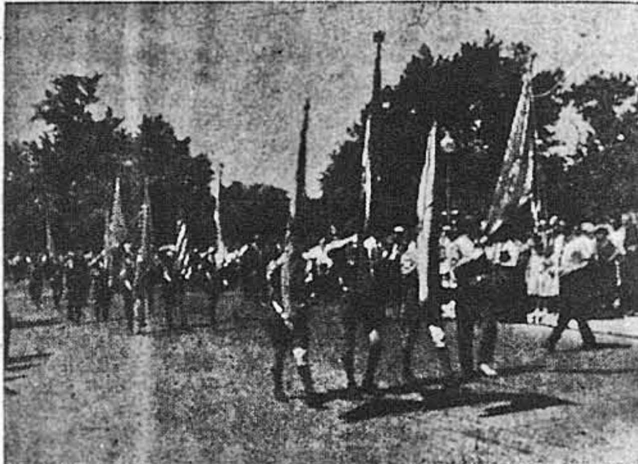
4
Під зоряно-смугастими прапорами! Тільки така країна волі, яку символізують ці прапори, могла дозволили, та ще й окремим законом, що його схвалив Конґрес і підписав Президент країни, щоб у самому її серці, в столиці та в безпосередньому віддаленні від величавого монументу її батька Юрія Вашинґтона і від Білого Дому, поставити пам'ятник Поетові далекої й поневоленої нації. Тому й врочисте відкриття цього пам'ятника відбувалося під знаком цих зоряно-смугастих прапорів, цієї „Давньої Слави". Вони, ці прапори, в руках нащадків українських поселенців, які під цими прапорами зі зброєю в руках у рядах американських збройних сил обороняли славу цих прапорів та символізовану ними волю, збираються, щоб очолити парадний похід від монументу Вашинґтона до монументу Шевченка в столиці Америки...

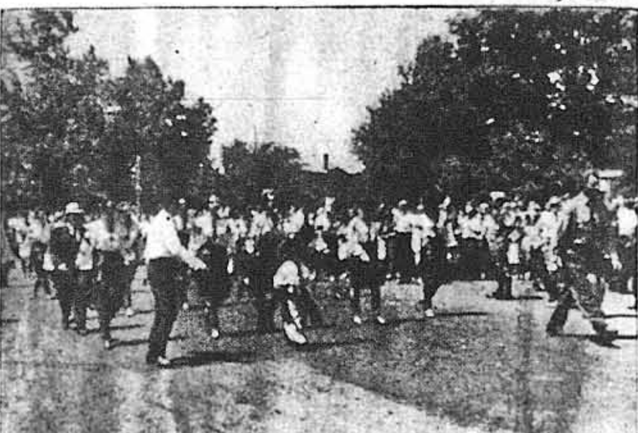
5
...а далі збираються молодечі організації: Пласт, СУМА, ОДУМ, МУН та численні громадські установи й громади, щоб своїм походом створити наче живий зв'язок між Вашинґтоном і Шевченком.

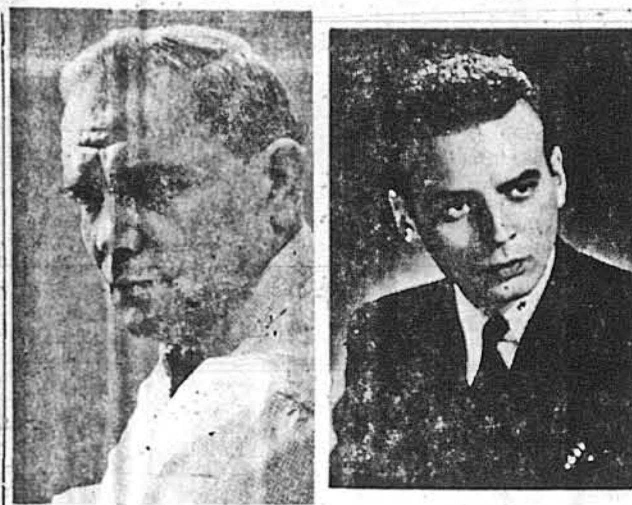
6
Похід ішов головною парадною вулицею столиці: Пенсильвенійською евеню, при якій міститься Білий Дім та головні уряди країни. Скомасовані зоряні американські та синьо-жовті українські прапори, які хоч і репрезентують дві окремі нації, але символізують ті самі волелюбні ідеали, гордо підносяться і легко схиляються, як їхні носії проходять біля Білого Дому.

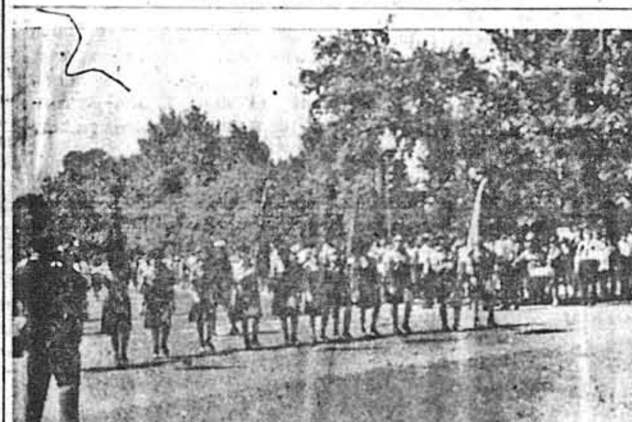
7
За прапорами — ще прапори, прапори молодечих та громадських організацій.

8
Одну з перших груп за прапорами становив справжній „квіт України і краса" — понад сотня дівчат у стилевих, національних костюмах. Вони своїми одягами репрезентували всі області широкої України, її незрівняну культуру і красу. Оправдано можна б сказати, що це Україна ішла від Вашинґтона, якого ще очікує, до Шевченка, який заповів, що вона таки діждеться його колись...

Не забудьмо пом'янути й їх, вони собі на це заслужили. Скульптор Леонід Молодожанин (зліва), який запроектував і виконав пам'ятник Шевченкові у Вашинґтоні, та архітект Радослав Жук, який запроектував оформлення площі, на якій пам'ятник поставлено.

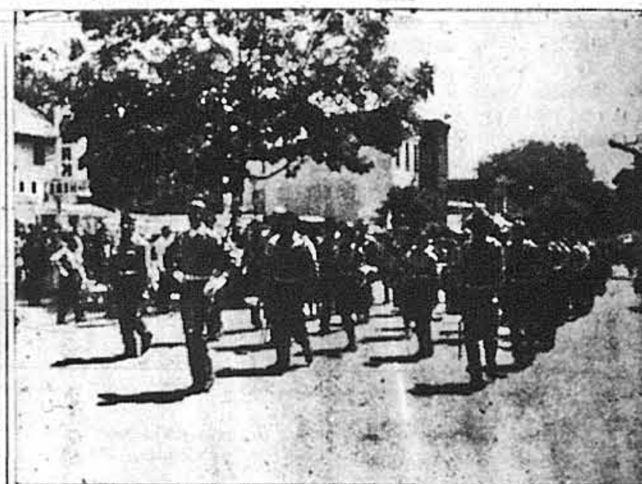
9
Молодість! Що ж кращого, надійнішого може бути в народі, як його молодь! Хто краще, достойніше може пошанувати великих мужів своєї нації, як молодь! Під знаком цієї молоді й був парадний похід від монументу Вашинґтона до монументу Шевченка тієї історичної суботи 27-го червня 1964-го року! Наперед ішли ветерани з прапорами, за ними знову прапори, опісля репрезентанти Комітету Пам'ятника Шевченкові, УКК, наших наукових установ та центральних організацій, але найбільшу увагу звертали таки — здавалося — безконечні ряди молоді, зі своїми прапорами, в своїх одностроях, зі своїми оркестрами. Пластові стяги відкривають похід великої, чудової групи пластунок.

10
За ними пластунки, пластунки, пластунки.

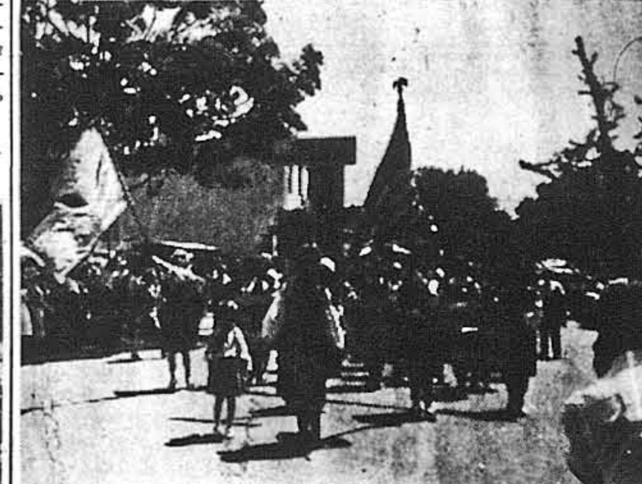
11
Опісля пластуни, здавалося, що їх ціла велика армія, багато заслужених піонерів пластового руху, сеньйорів, але найбільше старшого пластунства та юнацтва.

12
Довгі і стрункі колони сумівок і сумівців очолювали їхні прапори, а до маршу приґравали українські мелодії сумівські оркестри.

13
З пластунами і сумівцями машерували подібно довгі і стрункі колони одумівців.

14
Окрему групу в поході становили — маршуючи під зоряним американським та синьо-жовтим прапором — дівчата й жінки Союзу Українок Америки.

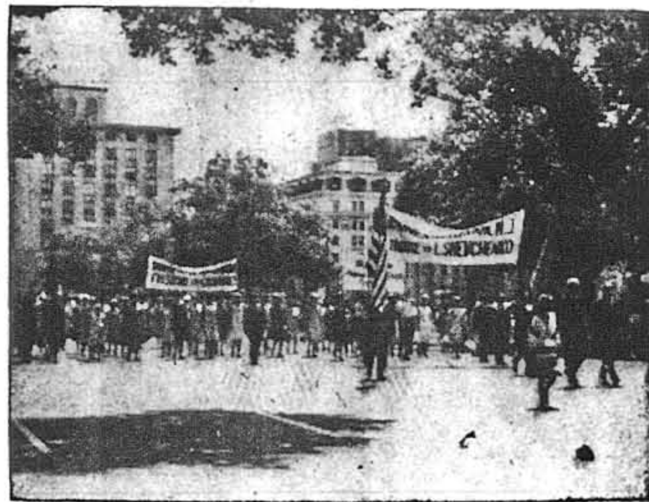

15
І ще Союз Українок Америки.

У поклоні Кобзареві України в столиці Америки

Сцени з відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні в суботу, 27-го червня 1964-го року

Світлив: J. P. Starostiak, 1881 Linden Street, Brooklyn 27, N.Y.

16

Деякі групи громадян несли в поході транспаренти з відповідними написами, як: „З поклоном Шевченкові", „Геть большевизм — воля Україні!" і подібне.

17

Одною з великих атракцій в поході була „козацька" оркестра з Філядельфії, що має свою славу також з участи в інших, американських походах.

18

Не бракувало в поході й приятельських чужих груп, як литовської та інших, що їх видно на цій фотознімці.

19

В очікуванні історичної події: як площа із закритим пам'ятником Тарасові Шевченкові та її околиці заповнилися десятками тисяч народу, в безпосередньому віддаленні біля пам'ятника, зайнявши провізоричні місця, очікували достойні учасники урочистостей. На фото: президент УНР в екзилі, д-р Степан Витвицький, в оточенні ВПреосв. Владики Мстислава та конґресмена Майкела Фіґена, очікує на початок церемонії відкриття пам'ятника.

20

„Пані й Панове, Національний Гимн!" — заповів до багатьох міркофонів майстер церемонії проф. Лев Добрянський. На серці тримав праву руку найдостойніший учасник цієї врочистости, 34-ий президент ЗДА Двайт Д. Айзенгавер (перший зліва), на серці тримали руку десятки тисяч учасників цих урочистостей, співаючи за оркестрами гимн про Зоряний Прапор та країну вільних і дім сміливих . . . Урочистість урочистостей почалася.

21

Після гимну і вступної молитви, яку провів первоієрарх Української Католицької Церкви в ЗДА ВПреосв. Митрополит Амврозій Сенишин, гостей привітав господар цієї урочистости, голова Комітету Пам'ятника Шевченкові, проф. д-р Роман Смаль-Стоцький (фото зліва). Тоді Двайт Д. Айзенгавер (фото справа) виголосив свою знаменну промову про однакову російську тиранію сьогодні, як за часів Шевченка, та про ніколи не згасаюче бажання волі, одним з найвимовніших виразників і борців якої був і назавжди залишиться Тарас Шевченко. Промова ген. Айзенгавера, як і урочистості відкриття ним пам'ятника Шевченкові, мали найширший відгомін у цілому світі, за виїмком — очевидно — Совєтського Союзу. Але, це інший світ, світ рабства і неволі, для якого пам'ятник Шевченкові у Вашинґтоні страшніший від водневої бомби . . .

22

Після промови, Двайт Д. Айзенгавер, в оточенні Владик наших Церков та репрезентантів Комітету Пам'ятника Шевченкові, підійшов до великого, жовтого полотнища, щоб виконати врочистість врочистостей: відкрити пам'ятник Кабзареві України в столиці Америки. Він потягнув за мотузку і . . .

23

. . . почало спадати покривало, відкриваючи монументальну постать Кобзаря в бронзі, що з високого п'едесталу споглядав на ці маси народу, які прийшли віддати йому поклін, пом'янути не злим тихим словом за те, що на їх сторожі поставив слово!

24

Рівночасно сотні хористів заінтонували слова безсмертного Шевченкового „Заповіту", їх підхопили десятки й десятки тисяч народу й могутня пісня, що сколихнула розпаленим до понад 90 градусів повітрям, прошибала душу, витискала сльози, декому здавлювала спазмами горло й могло здаватися, що її чують також і там, на батьківщині Поета за великим океаном, за ріками і горами, бо туди вона линула й до неї відносились слова: Вставайте, кайдани порвіте! Непорушно та з найбільшим зворушенням слухали співу „Заповіту" й почесні гості на цій великій урочистості: ген. Двайт Д. Айзенгавер, Владики Українських Церков, Президент Української Народної Республіки в екзилі, члени Конґресу ЗДА, та інші, а з ними й представники Комітету Пам'ятника Шевченкові, господарі цього великого свята.

25

Історичного акту відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові в столиці Америки довершено! Тисячі народу почали приготовлятися до передбаченої в програмі процесії „Поклін Шевченкові". А понад голови усіх підносилася вилита в бронзі могутня постать Кобзаря.

26

Після урочистостей відкриття пам'ятника на площі, відбулися ще в залях столиці зв'язані з цією урочистістю культурні імпрези: багатолюдна зустріч молоді, два концерти багатьох українських хорів, а ввечорі ювілейний шевченківський бенкет з окремою програмою. Майстром церемонії під час бенкету був Йосип Лисогір, якого й видно при мікрофонах на трибуні. Перший біля трибуни — проф. Лев Е. Добрянський. Стіну прикрашував великий портрет Кобзаря, в честь якого цей бенкет відбувався.

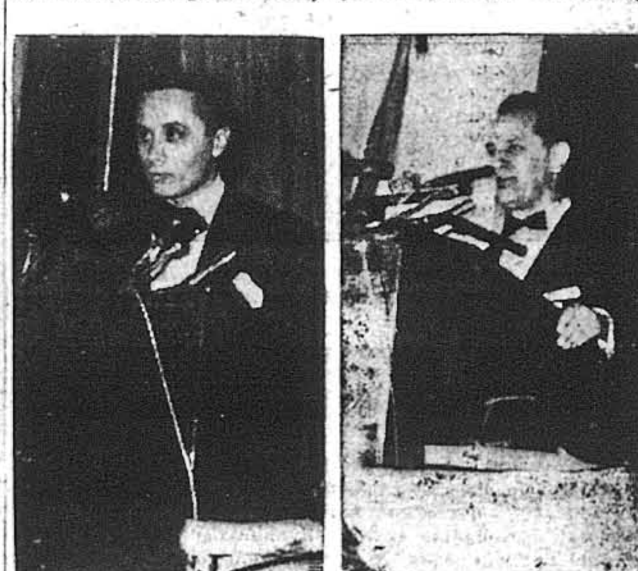
27

Одною з перших точок у програмі бенкету був виступ славного фільмового артиста з Голлівуду, Джека Пеленса, який українською й англійською мовами продеклямував як же зворушливий і як же актуальний зокрема для українців в Америці та в інших країнах в діяспорі сущих Шевченків вірш: „Мені однаково..." Біля артиста сидить голова Комітету Пам'ятника Шевченкові та голова Наукового Т-ва ім. Шевченка, проф. д-р Роман Смаль-Стоцький.

28

„Обнімітесь, брати мої, молю вас, благаю!" — повчав своїх земляків безсмертний Кобзар. Під знаком великої Шевченківської науки проходили і врочистості відкриття пам'ятника, як і зв'язаних з цим імпрез, що й задокументовано на цій фотознімці, на якій видно у дружній розмові (зліва): голову Закордонних Частин Організації Українських Націоналістів проф. Степана Ленкавського, голову Виконного Органу Української Національної Ради п. Миколу Лівицького та голову Анти-Большевицького Бльоку Народів п. Ярослава Стецька. Вони, як і багато інших, приїхали з Европи та були почесними гостями на врочистостях, промовляючи під час бенкету.

29

Під час бенкету гості, крім промов та крім деклямації Шевченкового вірша у виконанні Джека Пеленса, вислухали також деклямації Шевченкового вірша в англійському перекладі у виконанні відомого нашого артиста-декляматора Василя Шуста (фото зліва). А бенкетом, крім головного майстра церемонії п. Йосипа Лисогора, проводили ще двох його асистентів: д-р Ярослав Падох (фото справа) та п. Ігнат Білинський.

30

До урочистостей ювілейного бенкету належала передача Шевченківських Нагород для тих, що заслужилися для справи пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні та для української визвольної справи в Америці. Між тими, що одержали Грамоти, був 33-ій президент ЗДА Гаррі С Труман, були сенатори й конґресмени, були капеляни Сенату й Палати Репрезентантів, був редактор вашинґтонської ґазети „Стар", яка стала в обороні пам'ятника тоді, як проти нього вів кампанію другий столичний щоденник „Вашинґтон Пост". З українців Грамоту одержав проф. Лев Е. Добрянський та двох громадян після їхньої смерти: покійний головний предсідник УНСоюзу та президент УККомітету Дмитро Галичин й відомий громадянин Іван Дужанський. На фото: пані Стефанія Галичин прийняла Грамоту з рук екзекутивного директора Комітету Пам'ятника Шевченкові і наступника сл. п. Д. Галичина на пості головного предсідника УНСоюзу п. Йосипа Лисогора, як проф. д-р Роман Смаль-Стоцький і д-р Ярослав Падох приглядаються церемонії.

31

„Молись, молися сину, його за Україну замучили колись" — пригадувались Шевченкові слова, як пані Дужанська передавала своєму синові Шевченківську Грамоту, признану після смерти для його батька.

На закінчення бенкету відбувся концерт Капелі Бандуристів під диригентурою Івана Задорожного.

Блакитно-жовтий прапор під Аркою Миру

Інтернаціональна Арка Миру, знаходиться на границі ЗДА і Канади в західньому кінці 3.000 милевого кордону поміж обидвома країнами,, вздовж котрого нема ні одного кріса чи укріплення.

Хох і Манітоба і Квебек мають свої тзв. Городи миру, то імпозантна арка пишається лиш на пограниччю провінції БК і стейту Вашингтон, поміж містечками Блейн й Дуґляс (Канада). Сама ж Асоціяція Програми Інтернаціональної Арки миру складається із канадійських комбатантських організацій, молодечих організацій, батьківських комітетів вселюдних і середніх шкіл, церковних і світських гуманітарних організацій Британської Колумбії і їхніх відповідників по американському боці.

Делеґати складових організацій Асоціяції Арки миру цілий рік підготовляють програму зустрічі і симфонічного поновлення братерства канадійців і американців. Сама ж зустріч відбувається в одну з неділь пізньої весни чи літом.

День Арки миру, що починається дефілядою учасників -організацій, молитвою за всесвітній мир, національними гимнами, промовами федеральних, провінційних достойників, шкільної молоді притягає учасників від 10-25.000 осіб. Кульмінація зустрічі — малята, молодь обмінюються державними прапорцями й церемонія тзв. „квітів миру." — Тут делеґація ветеранів із прапорним почтом складає під аркою вінки з живих квітів — символ життя, краси і спокою.

Перша частина зустрічі закінчується молитвою й тоді починається розвагова частина. В центрі величезної площі, зараз перед трибуною із почесними гістьми, репрезентантів обох урядів, амбасадорів, консулів, церковних й світських достойників відбуваються виступи хорів, оркестр, танкові точки, тощо.

Святкування Дня Арки миру кінчається відігранням-відспіванням національних гимнів. Та це лиш кінець офіційної зустрічі, що її продовженням стає „неофіційна."

Від 1956 р., провінціональний відділ УСГ бере участь у святкуванні Дня Арки Миру. Члени відділу, в одностроях, з прапорами Канади і УСГ, рік-річно репрезентують українське вояцтво, українську громаду провінції.

Святкування Дня Інтерн. Арки Миру в неділю 24 травня, величавий здвиг із понад 10.000 учасників із усіх усюд Канади і ЗДА любувалися окремішною, українською колоною, красою нашої народної ноші, динамікою укр. танку. Ця колумбійська Україна під проводом відділу КУК, гордо внесла блакитно -жовтий прапор у склепіння Арки Миру. Ініціятива УСГ сталася дійсністю.

Пров. відділ КУК під головуванням пані О. Крипс зумів тим разом промовити до здорового глузду укр. громади провінції. В результаті, крім відділу УСГ, брали участь у відзначенні Дня Арки Миру танковий ансамбль Ванкуверу під керівництвом п. В. Блажука. Ряди юних танцюристів поповнила наша, так сказати б нетанцююча малеч у народній ноші.

За традиційним чолом канад. контингенту, за відділами комбатантських організаційцій, маршував очолював колону „цивілів" український відділ.

Гордо розвивався на вітрі державний прапор Канди в руках молодого козарлюги, в почоті подолянки і гуцулки. Йому вслід рвався прапор УСГ в почоті хвацьких чумаків. Далі під проводом голови КУК, пані О. Крипс, мінилися калейдоскопом шлики вінки , киреї, свитки, запаски, фоти: Вcч. пан-отець П. Блажук, душпастир православної громади Валей,на кінці

Пров. відділ УСГ під командою голови хор. М. Зайця і містоголови пор. А. Ільницького замикав український контингент.

Під рясні оплески пройшов відділ попід Арку Миру, продефілював попри державний блакитно-жовтий прапор, що стояв на належному місці з другими державними прапорами, в оточенні комбатантських знамен Канади і Америки.

Годі описувати перебіг цілої програми, поодинокі промови, виступи оркестр, хорів, місця не стало б.

Зупинимось лиш на кульмінаційній точці: обміна прапорцями й церемонія „Ветеранс флаверс фор піс".

Наче дві рікй, що вливаються у спільне гирло,зударились лави дітвори обидвох країн... Завирували й розплились у спільному морю. Пластуни, пластунки, шкільні однострої, однострої спортових організацій... А в тому морю голов, рук і прапорців, наче острівчики, біліли чумацькі брилі, мінились у сонці чічки вінків, хвилювали різнобарвні шлики....

Врешті влилось діточе море в старі береги. Залунала команда „струнко", змасовані оркестри вдарили канадійський і американський гимни й повзли виструнчені ряди канад. і американських почесних ветеранів з вінками, а за ними лава комбатантських прапорів, із державними в центрі, рушили парадним кроком під арку, в середині „бездержавної" прикордонної полоси, щоб скласти вінки від вояцтва обидвох країн.

І тут важко було власним очам повірити... В самісінькому центрі лави прапорів, поміж знаменами комбатантських організацій, маючи по правиці „ред енсайн" і „старс анд страйпс" по лівиці, гордо маршував блакитно-жовтий прапор України... Наш державний прапор поміж державними прапорами Канади і ЗДА.

На почесному місці, як рівний з рівними, лопотів-розвивався на вітрі Пацифіку наш стяг перед трибуною з амбасадорами, консулами, послами й знаттю, перед понад 10-ти тисячним збором канадійців і американців.

Виступ наших танцювальних ансамблів не посоромив дебюту українського державного прапора на справді міжнародному полі. Гопак, коломийка, аркан, женці, чумак подолянка викликали сальви оплесків, вигуки захоплення Голова пров. відділу КУК і керівник ванкуверського танкового ансамблю пані О Крипс замінила заповідання поодиноких танків у мінітюрну лекцію історії України й її культурних надбань. Вона підкреслила, що юні танцюристи , це 3-тє й 4-те покоління укр. піонерів, що те покоління не занехало мови, звичаїв і обичаїв своїх прадідів, а навпаки зберегло ті скарби, передало їх у загальну скарбницю молодої, багатонаціональної країни свого народження.

„— Ми канад. українці Британської Колюмбії, виступаймо сьогодні перед вами, як рівні перед рівними, в братньому гроні дружби й зрозуміння. Ми горді з країни нашого народження"... закінчила своє кінцеве слово пані О. Крипс. І знову оплески й оклики одобрення.

В концертовій частині свята, по виступі наших танцюристів, пописувалася маршовими вправами при власному акомпаньяменті оркестра шотляндських дударів ванкуверської поліції та духова оркестра шкіл округи Сарей, БК.

В ретроспекті мусимо обов'язково подякувати організаторам і партиципантам укр. контингенту. Наше щире спасибі танковим ансамблям Ванкуверу й Сарей)Валей. Їхнім керівникам. Наша дяка малятам, молоді, батькам, виховникам. Всі вони до одного високо звели блакитно-жовтий стяг і гідно розвинули його на полі братерства й справжнього миру.

Провінційному відділові УСГ дякувати не випадає. Він, ініціятор нашої участи в святкуванні Дня міжнародарки миру, зробив свій обов'язок, зактивізував громаду і, передавши провід і дальшу ініціятиву в продовжуванні справи в руки провінціонального відділу КУК, має задоволення, що його почин-насıнага дали гідний українського комбатанта овоч.

Кронікус'

Могила о. А. Гончаренка знову загрожена

На днях наспів ніби приятельський лист від мейора міста Гейварда в Каліфорнії п. Івана Н. Папаса, грека по походженню, що він, порозумівшися з місцевим Гейвардським Історичним Товариством та його президентом д-ром М. Геннінґсоном, — рішили „розв'язати" справу могили о. А. Гончаренка та його жінки Аделайди.

Мейор пропонує перенести їх мощі на цвинтар і там збудувати їм відповідний пам'ятник.

На першу думку навіть така „розв'язка" виглядає принадливою, особливо тому, що теперішній власник гончарівського хутора Україна зі зброєю в руках не допускає нікого до могил; а вже 48 літ минуло від смерти о. А. Гончаренка і ніхто нічого серйозно не зробив, щоб зарадити цій прикрій справі. Місцевий комітет ім. о. А. Гончаренка, одобрений й затверджений Українським Конґресовим Комітетом, старався про те, щоб стейт Каліфорнія викупив сплою землю о. А. Гончаренка та створив на ній Історичній землі відповідний пам'ятник. На сторінках 108, 109, 110 книжки "Ahapius Honcharenko — Alaska Man" були залучені потрібні листи в тій справі. За почином нашого та канадійського комітету ім. о. А. Гончаренка тисячі прохань пішло було на руки стейту Каліфорнія; спеціяльне прохання вислано до Історичної комісії у Сакраменті. По появі вище згаданої англомовної книжки Луцевих про о. Гончаренка — наш Комітет розіслав ті книжки даром до всіх впливових людей в Каліфорнії, Алясці, Вашинґтоні та других місць; і сенатори і конґресмени давали виминаючі відповіді — а офіційна комісія із Сакрамента відмовила нашій просьбі про викуп землі о. Гончаренка. Тоді дехто з приятелів о. А. Гончаренка порадив вдатися листовно до бувшого віце-президента Ніксона, але і з того нічого не вийшло. Наш комітет вдався в контакт з посадником міста Гейвард та звернув увагу на всякі користі й славу, які місто матиме, як воно викупить землю о. А. Г., відреставрує завалену хату Гончаренків, печеру, сад та назву Україна. Ми доказували, що 100-річчя приїзду о. А. Г. до Америки започаткує заінтересовання українців ЗДА та Канади — історичним місцем Гончаренків.

Як сказано, на першу думку, його плян ніби добрий — і викопати кості старого священика та його жінки, перенести їх на місцевий цвинтар і там збудувати їм пам'ятник.

Така „розв'язка" задовільнить лише теперішнього власника землі о. А. Г. пана Мінке, бо тоді він не буде вганяти зі стрільбою та собаками відганяти відвідувачів могил, і його корови будуть спокійніше пастися. Але, деж тоді дінеться традиція першого клаптика землі названо офіційно „Україна", хати „Свобода", дерев, насаджених о. Гончаренком, грибів, що він там вирощав, які ще носять його назву і т. д.

Комітет ім. о. А. Гончаренка прохає усіх писати до мейора Папаса:

Mayor John N. Pappas
City Hall, Hayward, Cal.

щоб він старався таки викупити усю землю о. А. Г., яку він закупив ще в 1872 р. — і жив на ній до 1916, і тоді — усі українці та свободолюбні американці приїдуть на Гончаренкову вільну „Україну".

За Комітет ім. о. А. Гончаренка:

Федір Луців,
423 Jefferson St. N.E.

Короткі вісті

● **Еспанія** зірвала вже майже закінчені переговори з британською адміраліцією та корабельними компаніями щодо побудови для Еспанії за 50 мільйонів долярів кількох воєнних кораблів. Еспанський уряд образився, бо речники соціялістичної Партії Праці, яка має вигляди прийти в осені цього року до влади в Британії, гостро критикували в палаті громад режим в Еспанії. Еспанський уряд заявив, що він дасть те замовлення Америці або Франції та заповів відновлення кампанії проти Британії за Ґібральтар.

● **У Штокгольмі,** столиці Швеції відбулося вінчання внучки короля Густава VI Адольфа, 29-річної княжни Марґарити, з 40-річним британським бизнесменом Джаном Амблером. На шлюбі була приявна ціла шведська королівська родина, зате не було майже нікого з родини нареченого. Княжна Марґарита збереже й надалі свій княжий титул поруч із прізвищем Амблер. Саме тоді, коли новоженці виходили з церкви — впав зливний дощ, тому відпала програма, що вони мали їхати вулицями міста у відкритому автомобілі.

● **У Сайґоні,** столиці Південного В'єтнаму, названо центральну площу іменем Джана Ф. Кеннеді і поставлено там йому скромний пам'ятник. Однак в'єтнамські націоналісти і комуністи є принципово проти називання вулиць іншими іменами, як тільки в'єтнамських героїв, пригадуючи, що за колоніяльного панування французів усі тамошні вулиці і площі носили назви французьких володарів та діячів культури.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АРҐЕНТИНІ

Вшанування С. Петлюри і Є. Коновальця

Заходами Міжорганізаційного Комітету, який склали представники Т-ва Відродження, Б-ва св. Покрови УАПЦ, сприяння УНРади, Леґіону С. Петлюри, ДОБРУС-у і „Зарева" відбулася в Буенос Айресі 24-го травня урочиста Академія на вшанування сл. пам. Головного Отамана С. Петлюри та полк. Є. Коновальця. У цій Академії взяв участь також Діоген Діяс, депутат парляменту з провінції Чако.

Академія відбулася в новопобудованій великій театральній залі Т-ва Відродження, що була вся заповнена. Сцену прикрашали великі портрети С. Петлюри та Є. Коновальця, перед якими представники організацій зложили вінки з живих квітів, а мґр. Б. Коваль, голова Відродження, відкрив Академію, відзначивши велику ролю, що має в житті нації культ Національних Героїв.

Гарну доповідь про Головного Отамана виголосив І. Бойко, уповноважений військових справ представництва ВОУРади в Арґентині; про полк. Є. Коновальця говорив В. Яхно ,директор Кредитової Кооперативи Відродження, колишній УСС.

Концертову частину заповнили виступи хору Відродження під диригентурою П. Окопного та виступи солісток Г. Максименко та Т. Лихолай. Хор проспівав „Коли ви вмирали", „Козака несуть", „Пісню про Тютюнника" Китастого та ,Б'ють пороги' Давидовського. Г. Максименко проспівала „Думку" Степового, „Спи, дитинко моя" Людкевича і „Ой, поля ви поля" Барвінського, а Т. Лихолай під власний акомпаніямент бандури, викликаючи бурю оплесків, виконала пісні „Встає хмара", „Козак від'їжджає" і „Коло річки, коло броду".

Головною точкою програми була промова арґентинського посла Д. Діяса, якого мґр. Б. Коваль представив присутнім, як ідейного борця за свободу народів взагалі, а України зокрема.

Посол Діоген Діяс уважав насамперед потрібним виясчити мотиви, які спонукали його виступити в Палаті Депутатів з пропозицією вшанування для проголошення Незалежности Української Державности, яку й було урочисто ухвалено.

„Це був акт Арґентинського Парляменту, — сказав посол, — яким справедливо вшановано націю, що перемогла протягом століть своєї історії найбільші перешкоди, ніколи не втрачаючи своєї свободолюбности і надії, що ґрунтується на безперервній боротьбі за осягнення свого права на суверенне самовизначення. Ми приєднуємося до цієї боротьби, ми солідаризуємося із зусиллями українського народу перебороти насильство і червоне поневолення: вільні арґентинські люди, зворушені цими змаганнями чоловіків і жінок в далекій Україні, а також і розкиданих по найдальших закутинах землі відбороти свою свободу".

Відзначивши, що С. Петлюра і Є. Коновалець виступають, як символи цієї героїчної боротьби українського народу, Д. Діяс говорив: „Кров Петлюри і Коновальця, пролита катами тиранії символізує Голготу всього українського народу". Окресливши в своїй довгій і змістовній промові ідеологічну боротьбу між тоталітаризмами і деспотією з одного боку і свободолюбною демократією з другого, посол Діяс провів паралелю між визвольною боротьбою колишніх провідників арґентинського народу ген. Сан Мартіна та Бельґрано з одного боку і Головного Отамана С. Петлюри та полк. Є. Коновальця з другого боку.

Москва ширить неправду серед українського народу про українську еміґрацію, намагаючись змалювати її як зрадників свого народу та слуг капіталістичного імперіялізму: „Я стверджую, що ці обвинувачення потворні і брехливі. Мало коли бачив я більш терпимости, більше щирої християнської духовости, більш працелюбного наставлення, як в працьовитій українській колонії в Арґентині". Закінчив свою промову цитатою з українського гимну та висловами своєї твердої віри в переборення насильства і тиранії та в постання великої Незалежної Суверенної Української Держави, що співпрацюватиме з Арґентиною для осягнення ще більшого добробуту своїх свободолюбних народів.

По закінченні Академії, Управа Т-ва Відродження влаштувала у верхніх залях Т-ва гостинне прийняття на шану посла Д. Діяса та численних представників українських організацій на чолі з головою УЦР д-ром І. Іваницьким, головою Просвіти — Самоверським, головою Представництва ВО УНРади — М. Мушинським та представників приязних нам національних спільнот хорватської, румунської, грузинської та вірменської. На цьому прийнятті голова Т-ва Відродження мґр. В. Коваль вручив, під оплески всіх присутніх, послові почесну відзнаку Товариства, а п. Новатарський, секретар Т-ва, передав йому прапорець Відродження в національних барвах.

Є. О.

Відзначення Дня Матері і спільне свячене в Лондоні, Онт.

Заходами Батьківського Комітету української парохіяльної школи і Ліґи Українських Кат. Жінок, при українській кат. церкві Царя Христа, влаштовано 10-го травня День Матері.

Службу Божу в намірені української матері відслужив о. парох М. Байрак в асисті 4-ох богословів із місцевої англійської римо - католицької духовної семінарії св. Петра. Опісля в церковній залі слідував спільний обід і підготовлений концерт учителями місцевої парохіяльної школи в честь матері.

При першому столі засіли гості з-поза Лондону і заслужені старші парохіяни. Господарем подвійної імпрези був інж. Р. Горний — голова батьківського комітету парохіяльної школи. Він вдало представив в англійській мові гостей і проводив імпрезою.

Після проведеної молитви о. парохом і освячення обіду, промовляли гості. Перший о. монсіньйор Роней від лондонської римо - католицької дієцезії. Другим промовцем був Іван Мельник із Торонта, місто-голова Окружного Комітету Українського Народного Союзу. Він представив УНСоюз, як найбільшу нашу українську фінансову установу, яка виключно служить тільки інтересам українського народу. Згадав він також про щоденник „Свободу", дитячий журнал „Веселку" та всі пресові і культурні видання, які УНСоюзу видає, та закликав парохіян стати членами УНСоюзу.

Основну промову, присвячену Матері, сказала п-ні Т. Іваськів, директорка місцевої школи.

Слідували виступи учнів української парохіяльної школи, які почалися піснею-молитвою до Матері Божої, під керівництвом учительки п-ні Байрак. Групові виступи черґувалися з сольовими точками, деклямацій і гри на фортепіяні.

Найбільшою атракцією цієї імпрези були українські народні танки у виконанні дітей під керівництвом інструкторів із Гамілтону. До танків грав акордеоніст Франко Бозо із Гамілтону.

Наших малих танцюристів нагороджено оплесками за їх вдалі виступи. Треба підкреслити заслугу інструкторів, які жертвували багато труду і часу, щоб навчити дітей мистецтва українського танку.

Отець парох М. Байрак подякував всім учасникам виступу за участь, учителям за їх жертвенну працю в школі, паням ЛУКЖ-у за приготовлення обіду і всім присутнім за участь. Саме Свято о. парох закінчив молитвою.

П. С.

Де б ми не народились і де б ми не жили та що б ми не робили, усі ми діти тієї самої України, що видала такого вселюдського велетня, як Тарас Шевченко — можна б сказати про цю зустріч і розмову на Шевченківських урочистостях у Вашинґтоні між славним фільмовим артистом з Голлівуду Джеком Пеленсом та вусатим козарлюгою з Капелі Бандуристів ім. Шевченка.

Українська хроніка

● „Інформативний Листок" Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів, ч. 1-2; вийшов у Саскатуні, за редакцією д-ра М. Небелюка. На його 40 стор. надруковано наукові статті, як „Сила й наслідки атомової зброї" д-ра К. Триліха, „Роля зооноз" д-ра Б. Роздільського, проф. І. Чинченка „Роля Харківського ветерин. інституту в розвитку мікробіології в Україні", репортаж д-ра Ю. Бачинського „17 Світовий Ветеринарний Конґрес очима учасника" та ін. Довідуємось, що ОУВЛ Канади уфундувало один зошит гаслової „Енциклопедії Українознавства": 24 українські ветеринарні лікарі склали для цього 1025 дол. Журнал закінчується різноманітною „Хронікою нашого життя".

● **В Університеті Акрону** проф. Т. Мацьків закінчив читати курс з історії України. В осінньому семестрі його лекції слухали 16 українських студентів, у весняному 10. Деякі місцеві установи пообіцяли призначити стипендії для тих студентів, які забажають вивчати історію України в наступному академічному році.

● **14-ту прощу до Люрду** відбудуть українці з Бельгії. Поїздку організовує Спілка Українських Робітників у Бельгії, під проводом українського духовенства у тій країні. Проща відбудеться в днях від 20 до 28 липня 1964 р.

● **20-го червня у Філядельфії** відбулися збори місцевого відділу Т-ва Українських Інженерів Америки. Крім обговорення різних справ, вибрано нову управу, яку очолив інж. Е. Филипович.

Російська або українська...

„Київський геолого-розвідувальний технікум Головгеології УССР оголошує прийом учнів...Вступні екзамени — з математики і російської або української мови... („Молодь України" з 20 червня).

ДИВНІ ПОДІБНОСТІ МІЖ ПРЕЗИДЕНТАМИ ЛІНКОЛЬНОМ І КЕННЕДІ

1. Обидва президенти, Лінкольн і Кеннеді, найбільше інтересувались справою громадянських прав.

2. Лінкольн був обраний на президента 1860-го року, а Кеннеді 1960-го року.

3. Обидва президенти, Лінкольн і Кеннеді, згинули в „чорну п'ятницю" в присявності своїх жінок, від куль скритовбивців.

4. Наступники президента Лінкольна і президента Кеннеді називаються Джансон, обидва походять з півдня й обидва демократи та обидва були раніше сенаторами.

5. Наступник президента Лінкольна, президент Ендрю Джансон, народився 1808-го року, а наступник президента Кеннеді, президент Линдон Б. Джансон, народився 1908-го року.

6. Вбивники обидвох президентів, Лінкольна — Джан Вілкі Бут, і Кеннеді — Лі Гарві Освалд, згинули перед судом над ними.

7. Джан Вілкі Бут народився 1839-го року, а Лі Гарві Освалд 1939-го року.

8. Секретар Лінкольна називався Кеннеді, а секретарка Кеннеді називалася Лінкольн. Кеннеді відраджував Лінкольнові йти до театру, а Лінкольн відраджувала Кеннеді їхати до Далласу.

● Між Апостольською Столицею і Мадярщиною будім-то дійшло до порозуміння, щоб поки триватимуть взаємини, відновити свої дипломатичні представництва і — за обостороннім порозумінням — поповнити склад католицької ієрархії на Мадярщині, не чекаючи, поки буде поладнана справа кардинала, Йосифа Міндсенті. Цей кардинал перебуває ще й в амбасаді ЗДА, куди він схоронився в перших днях листопада 1956 року, коли совєтські війська здавили мадярську революцію. Кардинал Міндсенті відмовляється залишити амбасаду інакше, як тільки задля повороту на своє давнє становище примаса Католицької Церкви на Мадярщині, на що комуністи не дають згоди.

Чомбе дістав місію підготовити новий уряд в Конго

Леопольдвіль. — Конголійський президент Жозеф Касавубу доручив колишньому президентові провінції Катанги Мойсе Чомбе, що його центральний конголійський уряд позбавив був влади в Катанзі, перевести інформаційні розмови з різними конголійськими діячами та скласти йому, Касавубу, звідомлення про можливості складення коаліційного уряду національної єдности. Ця місія не є однозначна з десигнуванням на будучого прем'єра, бо застосовано тут звичай, існуючий в бельгійській державо - правній практиці: що спершу десигнується когось для перевірення можливостей, як скласти новий уряд, а потім призначається нового прем'єра, при чому не мусить бути ним той, що дістав був перше інформаційну місію. Однак назагал припускають, що Чомбе стане новим конголійським прем'єром коаліцій того міжплемінного уряду маючи між племінними конголійськими ватажками найбільшу повагу. Він спершу впродовж двох годин нараджувався з прем'єром Сирілем Адулою. Між тими ватажками, які мали б увійти до нового уряду в характері одного з віце-прем'єрів, є також прокомуністичний лідер одного з племен, Антуан Гізенга, який сидить у в'язниці за збройний бунт проти центральної влади.

В Ню Йорку відбулася вчетверте зустріч випускників середніх шкіл

Ню Йорк. — 13-го червня в авдиторії школи св. Юра відбулася зустріч української молоді, яка покінчила в цьому році середні школи. Започаткована чотири роки тому Окружною Радою Союзу Українок Америки, ця зустріч випускників з кожним роком виправдує себе. Росте число учасників і поширюється терен, з якого вони прибувають. В цьогорічній прийняттю і балю взяло участь 55 дівчат і хлопців з Ню Йорку, Ньюарку, Джерзі Сіти, а навіть зі сусідного стейту Коннектикат. Очевидно, це число є ще дуже скромне, але треба сподіватися, що з кожним роком більше молоді і більше її батьків зацікавляться такими зустрічами, ціллю яких є зв'язати українську молодь, яка покидає середні школи, з українською громадою, а зокрема з організаціями молоді, в першу чергу студентськими. З цього приводу в зустрічах випускників беруть участь представники зорганізованого студентства, які закликають молодь вступати в студентські організації та інформують її про завдання цих організацій і корисні, які вони дають студентам та українській громаді. Можна дивуватися, що мимо щорічних запрошень не всі наші молодечі організації беруть участь в цих зустрічах. На цьогорічній зустрічі були тільки делегати студентства. Не було представників інших молодечих організацій, як Пласт, СУМА і т. д.

Зустріч відкрила п. Ксеня Гаврищак - Рак, заступниця голови Окружної Ради СУА, яка з'ясувала вагу зустрічі. Вона представила тостмайстра, студента права Ярослава Лешка, який з гумором та тактом проводив. Промову до батьків виголосив мистець-маляр, а водночас батько одної студентки, Антін Маляща. Від Студентської Громади в Ню Йорку вітала прибувших її голова, Світляна Луцька, закликаючи стати членами цієї Громади. Від випускників промовляли Юрій Карпинський в українській і Рональд Літепло в англійській мовах. До мистецької частини ввійшли талановиті продукції самих ґрадуантів під мистецьким проводом п. Котлярчук. Мар'яна Шумилович, учениця проф. Чічка-Андрієнко, відіграла на фортепіяні Ґріґа „Весільний день" і Лисенка „Ноктурн"; Марійка Гаврилюк з Джерзі Сіти, учениця проф. Кіпи, відіграла „Баляду" ч. 1. Шопена, десять ґрадуантів, здебільшого учениці проф. Цісика, відіграли в'язанку українських пісень; Христина Юзьків, донька відомого співака п. Терена Юськова, відспівала арію з опер „Тоска" та „Марусенька по саду ходила" Людкевича; Евген Котлярчук відспівав Січинського „Із сліз моїх" та одну італійську пісню, а Наталка Худа відспівала одну італійську та дві українські пісні.

Зустріч відкрив та закрив молитвою парох церкви св. Юрія о. Засійбіда. На закінчення студенти збірно заспівали традиційний студентський гимн „Ґавдеамус". Присявний на зустрічі головний секретар УНСоюзу Ярослав Падох підмітив пам'ятний рік, в якому припаві закінчили свою середню школу та додаджував їм не забути цього року, бо це рік 150-річчя від народження Тараса Шевченка і рік звлигнення пам'ятника Т. Шевченкові в Вашингтоні, у відкритті якого 27 червня ми всі вони повинні взяти участь. Від УНСоюзу він вручив ґрадуантам видану Союзом збірку віршів Т. Шевченка в українській та англійській мовах. Це вже вчетверте УНСоюз обдаровує ґрадуантів пам'ятковими книжками.

В зустрічі взяли участь представниці Союзу Українок з Ню Йорку, Ньюарку (голова Ольга Салук, секретарка Оксана Тарнавська) і Джерзі Сіти (Олена Назар). Студентську централю репрезентувала Леся Ганущак, місто-голова СУСТА. Об'єднаний Комітет Нюйоркських Організацій репрезентував п. Турецький.

Н. Н.

Музична студія Лесі Куриленко в Лос Анджелесі

7-го червня відбувся показ успіхів учнів музичної студії, що її веде 6 літ пані Леся Куриленко в Лос Анджелесі. 23 учні віком від 6 до 20 літ виконали на піяно 67 речей 40 композиторів, серед них Моцарта, Чайковського, Штравса, Бетговена, Шопена, Баха, Фоменка, Гнатишина, Берковича, Сонєвицького та інших. Поміж учнів студентів прислухався також д-р Стайн, директор філії Лондонської Колегії музичного мистецтва в Каліфорнії. Ця музична установа, між іншим, видає також дипломи студентам студії Лесі Куриленко, після закінчення ними навчання в цій студії. Крім родичів учнів, були на залі також любителі музики.

Сама вчителька музичної студії пані Леся Куриленко 15-літньою дівчиною закінчила музичний інститут ім. Лисенка у Львові, вчилася також у Варшаві у проф. Турчинського, пізніше в Берлінській Академії, а в Зальцбургу (Австрія) у відомої Еллі Ней. Перед виїздом до Каліфорнії працювала в музичному інституті в Ню Йорку. Будучи членом асоціації вчителів музики Південної Каліфорнії, вона часто виступала в Жіночому Товаристві Камерної Музики. На всіх поважних українських імпрезах з мистецькою програмою на відповідному рівні пані Куриленко незамінима акомпаніяторка солістам і мішаному хорові „Кобзар".

Це вже п'ятий попис студентів студії Куриленко в Лос Анджелесі, який, як і попередні, показав поважні успіхи музичного виховання й навчання дітей і молоді. Серед учнів найбільше українців, але не бракує американців, німців, італійців, поляків та інших.

Цікаво було спостерігати внутрішнє хвилювання батьків-матерів під час виступу їхніх дітей на сцені за піяном; коли б усі родичі українських дітей на чужині так уболівали справою навчання своїх дітей рідної мови у слові й на письмі, як батьки тих студентів музичної школи уболівають над справою розвитку їх музичних здібностей, не було б у нас проблеми збереження рідної мови на еміграції. В похвалу батькам і дітям музичної студії Лесі Куриленко хочемо підкреслити, що майже всі учні студії є й учнями „Рідної Школи" в Лос-Анджелесі.

Іван Овечко

Вступайте в члени УНСоюзу!

СЕСТРА ФІДЕЛЯ КАСТРА ВТЕКЛА ІЗ КУБИ

Сестра кубинського комуністичного диктатора Фіделя Кастро, Хуаніста Кастро Руз, вибравши волю і попросивши азилю в Мехіко, виступила в Мехіко Сіті перед журналістами з ревеляціями про свою втечу. Вона заявила, що її брат зрадив революцію і запродав Кубу Совєтському Союзові. Крім того, вона виявила, що Фідель Кастро підтримує комуністичну підривну роботу в різних країнах Південної Америки, посилаючи туди своїх агентів і зброю.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ
(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

Молодь залишає село

„Мене, як вчителя, звісно, хвилює зростання нашого молодшого покоління. Зокрема, непокоїть те, що в селі залишається дуже мало молоді. Може, варто було б з цього приводу повести якусь розмову, дискусію чи що." („Україна" ч. 5, 1964).

Найглибша свердловина в Прикарпатті

Біля села Тиняна у Долинному районі Івано-Франківської (Станиславівської) області прокручено свердловину на глибину 4.005 метрів. Ця найглибша свердловина в Прикарпатті виявляє, що запаси нафти в тому районі невеликі або ж мало придатні для експлуатації. „Найближчими днями розвідчики чорного золота, — повідомляє „Радянська Україна" з 17 червня, — розпочинають буріння двох глибоких свердловин".

„Тролейбус відстає від пасажира"

„У Луганській, Донецькій, Харкові після дня роботи до 90% автобусів потребують нагодження — на вибоїнах шляху у них ламаються ресори... Пасажирові байдуже чим їхати — автобусом, тролейбусом чи трамваєм. Різниця в оплаті незначна. Він хоче лише, щоб чекати довелось недовго, щоб його не тиснули з усіх боків у вагоні і, головне, щоб його швидко доставили на роботу... Прикрі симптоми такі відчуті у Дніпропетровську, у Львові і навіть у столиці республіки. Один з нових житлових масивів Києва зветься Відрадний. Дуже влучна назва, коли мова йде про вулиці і споруди цього красивого району. Але вона починає звучати іронічно. як тільки спробуєш дістатися зідти на Хрещатик". („Радянська Україна" з 18 червня).

Порушують норми праці робітників

У „Поштовій скриньці" тижневика „Молодь України" з 6 червня надруковано відгук „групі робітників" з Черкас, які написали в листі, що доводиться безплатно працювати понад норму: „Справді, в ТЕЦ були випадки, коли операції котельного цеху працювали понад норму. Адміністрація Теплової електрівні вжила ряд конкретних заходів. Зокрема, створено один ремонтномеханічний цех, внаслідок чого понаднормові роботи усунено."Можна здогадуватися, що на ТЕЦ у Черкасах дійшло до страйку або ж відмови працювати понад норму задурно. Бо в тій же відповіді читаємо: „Міськком комсомолу запропонував провести у всіх цехах збори, на яких слід розповісти робітникам про основні положення трудового законодавства".

ЗІ СПОРТУ

Д-Р ПОПОВИЧ ПОМІЖ НАЙКРАЩИМИ ШАХІСТАМИ ЗДА

Перед тижнем закінчився шаховий турнір за першість Маршал Чез Клюбу в Ню Йорку, в якому серед 56 визначних американських шахістів брав участь відомий український шахіст д-р Орест Попович. Після десяти рунд розгривок швайцарською системою д-р Попович займав третє місце і цим закваліфікувався до фінальних гор восьми учасників турніру, які здобули перших вісім місць, та чотирьох бувших чемпіонів і вісечемпіон Клюбу. Фінальні змагання кожний з кожним цієї найкращої дванадцятки дали нашому шахістові шосте місце із здобутими 6½ точками. Це гарний осяг д-ра Поповича, коли вчислити сильну конкуренцію в цих фіналах. Д-р Попович переміг у фіналах міжнародного майстра і репрезентанта ЗДА Вайштайна та зремісував зустріч з другим міжнародним шахістом — майстром Шервіном.

— О —

НОВА УПРАВА ПРОФ. ЛАНКИ „ТРИЗУБА"

Філядельфія, 22-го червня. — Загальні Збори Професійної Ланки Футболу УСО „Тризуб" вибрали на наступний сезон Управу в такому складі: інж. Лев Яцкевич — голова, інж. Мирослав Лисобей — містоголова, інж. Богдан Сеник — секретар, інж. Олександер Яремко — реф. пропаганди, проф. Пашківський, інж. Татомир, інж. Козак, Б. Саєвич, А. Гаврилів, Я. Баглай, лір. С. Микитка, М. Касіян, Б. Анюок, Викринч, Г. Давид, В. Поспілчта, Труш, Станько, Ріпецький, Савицький, Гельо, Войтіх, Пацовський, Вісоцкія і Федів — члени Управи. Розподіл референтів поміж поодинокими членами Управи залишено до вирішення пешіому засіданню нової Управи. У відділі — перефевертурі преси і пропаганди співпрацюватимуть поруч О. Яремка (англомовна преса): Адріян Гаврилів (англ. преса), Богдан Саєвич („Свобода") і дир. С. Микитка („Америка").

Яр. К-ий

Посмертні згадки

МИХАЙЛО БРУЦ, довголітній член Т-ва ім. Т. Шевченка 176 Відд. УНС в Шикаґо, Ілл., помер 28 квітня 1964 р. Покійний нар. в с. Стайниця, Зах. Україна. Залишив в смутку дружину Магдалину, синів Петра, Михайла, Вільяма та дочки Марію, Гелен, Дороту, Катерину, Варвару. Похорон відбувся 2-го травня 1964 р. з Православної Церкви св. Петра і Павла, при участі родини, парафіян і членів Т-ва.
Вічна Йому Пам'ять!
І. Воробель, секр.

КУЛЬЧИЦЬКИЙ ІВАН, член Т-ва „Згода" 20-ий Відд. УНСоюзу в Гемтремк, Міш., помер 23 березня 1964 р. Покійний нар. 27 грудня 1888 р. в с. Чайковичі, пов. Рудки, Зах. Україна. До ЗДА прибув 1907 р. до Ст. Джо, Міз., де помагав заснувати 355 Відд. „Запоріжська Січ" та був вибраний делеґатом на конвенцію 1915 р. Був членом УККА, Демократичного Клюбу, В-ва св. Михаїла. Полишив в смутку дружину Юлію, дочку Марію, сина Олександра та 4 внуків. Похорон відбувся 27 березня 1964 р. з пох. заведення до церкви Преч. Діви Марії, при участі родини, членів організацій та приятелів на цвинтар Mt. Olivet.
Вічна Йому Пам'ять!
А. Триш, секр.

ДАНИЛО ЗАБІЯК, член В-ва св. Степана 221 Відд. УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., помер 8 травня 1964 р. на 62 році життя. Полишив в смутку дружину Гелену, сина Данила, доньку Ілейн і 3 внуки. Покійний родився в Канаді та був свідомим українцем. Похорон відбувся 11-го травня 1964 р. з укр. кат. церкви св. Йосифа, а відтак на цвинтар св. Миколая.
Вічна Йому Пам'ять!
Т. Шпікула, секр.

МАКСИМ ПАРАЩАК, довголітній член Б-ва св. Димитрія 288 Відд. УНС в Бетлегем, Па., помер 15 травня 1964 р. на 74-му році життя. Покійний нар. в с. Ролеві, пов. Дрогобич, Галичина. Був Відділовим урядником впродовж 30 років в Відд. 288, та брав активну участь в українському громадському житті. Полишив у глибокому смутку родину. Похорон відбувся 18-го травня 1964 р. з пох. заведення до Укр. Прав. Церкви св. Марії в Аллентавн, Па. при участі родини, членів Б-ва і приятелів. Похований на цвинтарі.
Вічна Йому Пам'ять!
Д. Мушастий, секр.

СОФІЯ ТРИСС, довголітня членка С-ва „Любов" 37 Відд. УНС в Елізабет, Н. Дж., померла 14 липня 1963 року на 70-му році життя. Полишила в смутку сина Михаїла, дочки Ольгу і Анну, внуків і правнуків. Покійна народилася в Україні, і до ЗДА приїхала малою дитиною. Похорон відбувся з St. John the Baptist Greek Catholic Church, Rahway, N.J., при участі родини, членів С-ва, приятелів і знайомих. Похована Покійну на Rahway Cemetery.
Вічна Їй Пам'ять!
Анна Гнатюк, секр

Збори Відділів Українського Народного Союзу

СУБОТА, 11-го ЛИПНЯ 1964 р.
ГЕМТРЕМК, Міш. Надзвичайні збори Т-ва ім. М. Шашкевича 94 Відд. в год. 6-ій веч. в залі Укр. Дем. Клюбу при 2376 Ґрейлінг, в справі вибору фін. секретаря. Присутність всіх членів обов'язкова.
Т. Майструк, секр.

НЕДІЛЯ, 12-го ЛИПНЯ 1964 р.
РОЧЕСТЕР, Н. Й. Піврічні збори Т-ва Запорізька Січ 367-ий Відд. в год. 1:30 по пол. в Укр. Амер. Клюбі, на горі. Прохається, щоб члени явились і вирівняли свої вкладки, як теж забрали свої чеки-дивіденди. — Ю. Кушнір, гол., Т: Песко, касир, В. Попович, секр.

ТАРЗАН, ч. 5261. Неприємні вісті...

Як тільки Тарзан і Мур увійшли в село, мешканці його мовчки і зі страхом поховалися в своїх мешканнях...

Залишився єдиний тубілець, щоб видати схвильовану осторогу. — Йдіть швидко, поки він довідається!

Мавполюд турботно усміхнувся. — Не дуже це заохочуюче... Але мусимо продовжувати.